

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKOKUL 3. SINIF TÜRKÇE DERSİNDE YARATICI DRAMA
YÖNTEMİNİN KONUŞMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Özlem ÖZTÜRK

DANIŞMAN
Doç. Dr. Muammer YILMAZ

BARTIN-2017

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKOKUL 3. SINIF TÜRKÇE DERSİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN
KONUŞMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİ

HAZIRLAYAN
Özlem ÖZTÜRK

DANIŞMAN
Doç. Dr. Muammer YILMAZ

2008

BARTIN-2017

KABUL VE ONAY

Özlem ÖZTÜRK tarafından hazırlanan "İlkokul 3. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Tekniklerinin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi" başlıklı bu çalışma, ~~07.08.2017~~ tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda ~~oy birliği/oy çokluğu~~ ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Muammer YILMAZ

Üye : Doç. Dr. Sengül S. ANAĞÜN

Üye : Doç. Dr. Mustafa KAYIRSU

Bu tezin kabulü ..... Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve .... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Bartın Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Muammer YILMAZ danışmanlığında hazırlamış olduğum "İlkokul 3. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi" adlı Yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

07/08/2017

Özlem ÖZTÜRK

ÖNSÖZ

İnsanları diğer canlılardan ayıran en önemli özellik düşünebilmesidir. Bu nedenle insan, düşüncelerini, edindiği tecrübeleri ve bilgilerini, hayallerini başkalarına konuşarak anlatabilen tek varlıktır. İnsanların birbirleriyle anlaşabilmeleri için iyi bir konuşma eğitimi almış olmaları gerekmektedir. Bu eğitim ailede başlayarak okulda sürdürülür. Bu nedenle eğitimcilerde büyük görev düşmektedir.

Türkçe derslerinde temel dil becerilerini (dinleme, okuma, konuşma, yazma, görsel okuma) öğrencilere sağlıklı ve etkili bir biçimde yerleştirebilmek dil öğretimi açısından oldukça önemlidir. Bu becerilerden biri olan konuşma, diğer temel dil becerilerinin temeli ve dil öğretiminin önemli unsurlarındandır. Güneş (2014, 2) konuşmayı, günlük hayatta en çok tercih edilen ve sevilen etkinliklerin başında geldiğini dile getirmektedir. Ayrıca zamanımızın çoğunun soru sorma, bir olayı anlatma, sohbet etme, kendimizden bahsetme gibi etkinliklerle geçip, konuşma esnasında çeşitli görüş, düşünce, duygu ve sorunlar paylaşarak, başkalarının düşünceleri öğrenildiğinden karşılıklı bir iletişim ve etkileşim olduğundan bahsetmiştir.

Öğrencilerde konuşma becerisinin sağlıklı bir şekilde kazandırıp geliştirilebilmek için derslerde çeşitli etkinliklere, çeşitli uygulamalara, yöntem ve tekniklere yer verilmelidir. Bu yöntem ve tekniklerden biri olan yaratıcı drama yöntemi bireylerde konuşma becerisinin geliştirilmesine olumlu katkı sağladığı görülmektedir. Bu nedenle yapılan araştırmada, ilkökul 3. Sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin konuşma becerisine etkisi araştırılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın, öğrencilerde konuşma becerisinin önemini kavranıp, gerekliliğinin ifade edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmamın başlangıcından, sonuna kadar bana değerli fikirleri ile yol gösteren, ışık tutan, değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Muammer YILMAZ' a, yüksek lisans eğitimim boyunca bana bilgi ve tecrübeleri ile destek olan hocalarım sayın Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ'e, sayın ve Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK'a sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Ayrıca çalışmalarım boyunca bana desteğini, yardımlarını ve sabrını esirgemeyen değerli Ahmet Ayaç PAT' a ve çalışmalarına katkıda bulunan arkadaşlarıma ve aileme çok teşekkür ederim.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İlkokul 3. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı drama yönteminin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi

Özlem ÖZTÜRK

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Muammer YILMAZ

Bartın-2017, Sayfa: X + 75

Bu araştırmada ilkokul 3. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin konuşma becerilerine olan etkisi araştırılmıştır. Çalışma, 2016-2017 eğitim öğretim yılının bahar yarıyılında Zonguldak ili Çaycuma ilçesindeki Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulunda gerçekleştirilmiştir. Bu okuldaki 3. Sınıflardan biri deney biri kontrol grubu olarak seçilmiş ve her iki grupta da 23 öğrenci olmak üzere toplam 46 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Deney grubundaki dersler yaratıcı drama yöntemi temel alınarak hazırlanan ders programı ile kontrol grubundaki dersler ise mevcut öğretim programına uygun bir şekilde işlenmiştir. İlkokulda yaratıcı drama kullanımının konuşma becerileri üzerindeki etkisini göstermek amacıyla 3. sınıf Türkçe programının bir teması olan “Sağlık ve Çevre” teması kullanılmıştır

Araştırmada ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Uygulamanın veri toplama araçları, araştırmacı tarafından geliştirilen “Konuşma Becerilerini Değerlendirme Formu” ile öğrencilerin üzerinde konuşmalarını sağlayacak ön test-son test sorularından oluşmuştur. Uygulama 6 haftalık bir sürede gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada her iki gruba ön test ve son test uygulanmıştır. Araştırmada nicel veriler araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş, sonuçlar SPSS 20.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Analizde öncelikle Shapiro-Wilk normallik testi uygulanmış,

dağılımın normal olduğu veriler t testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Uygulama sonucunda deney grubundaki öğrencilerin konuşma becerilerinde kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre yaratıcı drama yöntemi ile yapılan konuşma eğitiminin öğrencilerin konuşma becerilerine olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, konuşma becerisi, yaratıcı drama, öğrenci

ABSTRACT

Master's Thesis

The Effect of Creative Drama Technique in Developing Speaking Skills in the Primary School 3rd Grade Turkish Lesson

Özlem ÖZTÜRK

Bartın University

Institute of Educational Sciences Basic Education

Department

Department of Elementary Teacher Education

Thesis Advisor: Assoc.Prof. Muammer YILMAZ

Bartın-2017, Pp: X + 75

In this study, the impact of creative drama method in 3rd grade Turkish lesson on speaking skills of students has been researched. The study has been performed during spring term of 2016-2017 school year in Çaycuma College Private Çaycuma Primary School in Çaycuma, Zonguldak province. One of the 3rd grade classes has been selected as experimental group while another 3rd grade class as control group. Each group has been made up of 23 students, i.e. 46 students in total. While the lessons in the experimental group have been taught under the syllabus prepared based on drama method, the lessons in the control group have been taught under the current teaching program. To show the impact of creative drama method on speaking skills, “Healthcare and Environment” theme of the Turkish lesson of 3rd grade.

Quasi-experimental design with pre-test and post-test control group has been employed in the study. Data-gaining tools of the experimental study are “Speaking Skill Assessment Form” developed by the researcher and pre-test and post-test questions which the students speak on. The experimental part of the study has been performed within 6 weeks.

Pre-test and post-test have been applied for both groups. Quantitative data of the study have been evaluated by the researcher and an expert in the field and analyzed with SPSS 20.0 package program. Shapiro-Wilk normality test has been applied at first and the data where the range is normal have been analyzed with t test. Significance level in the study has been assumed as 0.05.

As a result of the study, there has occurred a significant difference in speaking skills of the students in experimental group compared to control group students. In accordance with this, it is concluded that speaking education performed with creative drama method affects speaking skills of the students in a positive way.

Keywords: Speaking, speaking skill, creative drama, student

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
BEYANNAME	II
ÖNSÖZ	II
ÖZET	II
ABSTRACT	IV
EKLER LİSTESİ	V
TABLolar LİSTESİ	VI
BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Araştırmanın Problemi.....	2
1.1.2. Araştırmanın Alt Problemleri	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlılar.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	4
1.7. Kısaltmalar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. LİTERATÜR	6
2.1.1. Dil Öğretimi ve İletişim	6
2.1.2. Konuşma Nedir?	8
2.1.3. Konuşma Eğitiminin Gerekliliği	10
2.1.4. Konuşma Becerisi ve Türkçe Öğretim Programı	14
2.1.5. Konuşma Türleri	16
2.1.5.1. Hazırlıklı Konuşma	16
2.1.5.2. Hazırlıksız (Günlük) Konuşma	17
2.1.6. Konuşma Becerisinin Diğer Becerilerle İlişkisi.....	18
2.1.7. Yaratıcılık	19
2.1.8. Drama.....	19
2.1.9. Yaratıcı drama yöntemi.....	20
2.1.10. Yaratıcı drama yönteminin yararları	21

2.1.11. Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama	23
2.1.12. Yaratıcı Dramanın Amaçları	24
2.1.13. Yaratıcı Drama Yönteminde Uygulanan Aşamalar	24
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	26
2.2.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	26
2.2.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2. Evren ve Örneklem	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	34
3.3.1. Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği.....	35
3.3.2.Ön Test-Son Test Soruları	35
3.4. Verilerin Toplanması.....	39
3.5. Verilerin Analizi	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR	42
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	42
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	43
4.3.1. İkinci Alt Probleme Ait Birinci Alt Boyut.....	44
4.3.2. İkinci Alt Probleme Ait İkinci Alt Boyut	45
4.3.3. İkinci Alt Probleme Ait Üçüncü Alt Boyut	46
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	47
BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	48
5.1. Sonuç ve Tartışma	48
5.2. Öneriler.....	49
KAYNAKÇA	50
EKLER	56
ÖZGEÇMİŞ	72

EKLER LİSTESİ

Ek No	Sayfa No
1. Tez uygulama izin belgesi	56
2. Konuşma Becerisi Değerlendirme Formu	57
3. Deney grubuyla yapılan etkinliklere yönelik fotoğraflar	57
4. Kontrol grubunun ön testine yönelik fotoğraflar.....	65
5. Deney grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar.....	56
6. Deney grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar.....	57
7. Deney grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar.....	56
8. Deney grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar.....	57

TABLULAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları	34
2. Deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesi ve sonrası normallik testi sonuçları	41
3. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Öncesi KBDÖ'ye Göre T-Testi Sonuçları ...	42
4. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası KBDÖ'ye Göre T-Testi Sonuçları ..	43
5. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Konuşma Başlangıcı” Alt Boyutu İçin T-Testi Sonuçları.....	44
6. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Dil Becerisi” Alt Boyutu İçin T-Testi Sonuçları.....	45
7. Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Ses ve Beden Dili” Alt Boyutu İçin T-Testi Sonuçları.....	46
8. Deney Gruplarının Uygulama Öncesi ve Sonrası KBDÖ'ye Göre T-Testi Sonuçları....	46
9. Kontrol Gruplarının Uygulama Öncesi ve Sonrası KBDÖ'ye Göre T-Testi Sonuçları..	42

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz çağ, bilgi çağıdır. İnsanların duygularını, düşüncelerini, gözlemlerini, isteklerini, hayallerini, bilgi ve birikimlerini dile getirebilmesi iletişimin önemini ortaya koymaktadır. İletişim ise varlığını konuşma ile sürdürmektedir. Konuşma, insanı insan yapan, insanları diğer canlılardan ayıran en önemli faktördür. Yapılan araştırmalara göre dinleme becerisinden sonra en çok kullanılan beceri konuşma becerisidir. Kültür ve uygarlığımızın gelişmesinde ve aktarılmasındaki en önemli bir araç olan konuşma becerisi her zaman güncelliğini korumuştur.

Eğitim ve öğretimin alanının her kademesinde konuşma becerisine yer verilmesi gerekmektedir. Fakat konuşma becerisi Türkçe derslerinde ihmal edilen bir beceri alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Etkili iletişim kuramayan, kendini etkili ve anlaşılır bir biçimde ifade edemeyen, birbirini anlamayan, problemleri çözemeyen bireylerin toplumda yer alması eğitim sürecini olumsuz etkileyecektir. Böylece niteliksiz bir toplum ortaya çıkacaktır. Bu nedenle eğitimde konuşma becerisi etkinliklerine bolca yer verilmelidir.

Konuşma ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde genelde ana dili öğretirken konuşma becerisi üzerine değil de, ikinci bir dil öğrenilirken konuşma becerisinin kazanılması üzerinde durulduğu görülmüştür. Bu nedenle, ana dilde konuşma becerisi üzerine daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir (Sağlam, 2010, 1).

Konuşma eğitimi ailede başlayıp, büyük çoğunlukla gelenek, görenek ve alışkanlıklar kapsamında ilerlemektedir. Eğer çocuğun konuşma becerisi zamanında ve olması gerektiği gibi ilerletilemezse, ileride bu beceriyi düzeltmek daha zor olabilir. Bu bakımdan okullarda bu sürecin geliştirilmesine ihtiyacı vardır. Bu sebeple konuşma becerisi üzerinde önemle durulmalıdır. Bu konuda yapılan etkinliklerden yaratıcı dramadır. Yaratıcı dramanın temelinde oyun vardır ve yaratıcı drama ile çocuk yaparak yaşayarak öğrenmeyi

gerçekleştirir. Fakat yapılan araştırmalardan çıkan sonuç, yaratıcı dramının eğitimde çok fazla kullanılmadığıdır. Bu amaçla yapılan araştırmada, İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi incelenmiştir.

1.1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi

İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi nedir?

1.1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın problem cümlesine uygun olarak aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile mevcut ğretim programının uygulandığı kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile mevcut ğretim programının uygulandığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2.a. Konuşma Becerisi Değerlendirme leğinin “Konuşma Başlangıcı” alt boyutundan deney ve kontrol grubu ğrencilerinin almış oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2.b. Konuşma Becerisi Değerlendirme leğinin “Dil Becerisi” alt boyutundan deney ve kontrol grubu ğrencilerinin almış oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2.c. Konuşma Becerisi Değerlendirme leğinin “Ses ve Beden Dili” alt boyutundan deney ve kontrol grubu ğrencilerinin almış oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile mevcut ğretim programının uygulandığı kontrol grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı ilkokul 3. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisini incelemektir.

1.3.Araştırmanın Önemi

İletişim becerilerinin geliştirilmesi, konuşmanın gücü ile elde edilen başarı, bireylerin yaşamıyla paralel olduğu sayılmaktadır. Bu nitelik güçlü iletişim kurmaları yoluyla iş ve özel hayatlarında önemli olacaktır. Farklı amaçlarla yapılan konuşmalar, sunuşlar, toplantılar için geçerli olan ölçütlerin başında etkili konuşma, doğru ve anlaşılır bir anlatım gelmektedir (Kurudayıoğlu, 2003, 289-290).

Günümüzde eğitim ve öğretim süreci öğrencinin aktifliğini, öğretmenin ise öğrenciye yol gösteren bir rehber konumunda olduğunu benimsemektedir. Sınıf içerisinde yapılacak etkinliklerde konuşmaları öğretmenler yapmamalı öğrenciler etkin olmalıdır. Öğretmenler konuşmakta çekingen davranan öğrencilerin konuşma kaygılarının önüne geçmek için onlara cesaret verip, öğrencileri konuşmak için motive etmelidir. İlköğretim Türkçe dersleri öğrencilerin aktif olarak derse katılmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmeli; öğrencilere etkinlikler üzerinde konuşma, tartışma ve yorumlama fırsatı verilmelidir (Sallabaş, 2011, 124).

Etkili ve güzel konuşmak için ise iyi bir konuşma becerisine sahip olmak gerekir. Bu becerinin kazanılması için farklı yöntem ve öğretme teknikleri kullanılır. Bu araştırmada elde edilen veriler, yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmede ne derece etkili olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir.

1.4.Sayıtlar

1. Örneklem olarak seçilen okullardaki öğrencilerin, evreni temsil ettiği,
2. Konuşma becerilerini geliştirmek için sunulan konuların öğrencilerin seviyesine uygun olduğu,

3. Yaratıcı drama uygulamalarının sağlıklı bir biçimde gerçekleştirildiği,
4. Kontrol altına alınamayan değişkenlerin kontrol ve deney kümelerini eşit düzeyde etkilediği varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- a) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Zonguldak ili Çaycuma ilçesindeki bir ilkokulundaki 46 üçüncü sınıf öğrencileri ile,
- b) İlkokul 3. sınıf Türkçe dersi ile bu derste uygulanan yaratıcı drama yönteminin konuşma becerileri üzerindeki etkililikleri ile,
- c) Konuşma becerisi ölçme aracının ölçtüğü nitelikler ile,
- d) İlkokul 3. sınıf Türkçe dersi programında yer alan “Sağlık ve Çevre” teması ile,
- e) Temel dil becerilerinden konuşma becerisi ile sınırlandırılmıştır.

1.6.Tanımlar

Konuşma: Duyguların, düşüncelerin ve isteklerin görsel ve işitsel yol ile karşısındakine iletmek; başka bir ifade açıklamak, dışa vurmaktır (Taşer, 2015, 27).

Konuşma Becerisi: İnsanların gördüklerini, yaşadıklarını, hayal ettiklerini, isteklerini vb. karşısındakine anlatma becerisidir.

Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği: Konuşma becerilerini ayrıntılı bir şekilde inceleyen ölçek türüdür.

Yaratıcı Drama: Bir ya da birkaç öğrencinin, diğerlerinin karşısında yaptıkları oyunlaştırmalardır.(Koç, 2009, 43).

1.7.Kısaltmalar

$\bar{X}$: Puanların ortalaması

N: Kişi Sayısı

SS: Standart Sapma

P: Anlamlılık Düzeyi

Vd: ve diğerleri

Akt: Aktaran

SPSS: Statistical Packages for the Social Science

Çev. : Çeviren

Ed.: Editör

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

s.: Sayfa

İKİNCİ BÖLÜM

LİTARATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.LİTARATÜR

2.1.1.Dil Öğretimi ve İletişim

İletişim, insanların toplum içerisinde kendilerini doğru, etkin ve güzel bir biçimde anlatabilmesi için gereklidir. Bu süreçte insanlar duygularını, düşüncelerini, isteklerini ve hayallerini aktarırlar (Temizyürek, Erdem, Temizkan, 2016, 1). Sağlam (2010, 8)' a göre insanın iletişim sürecinde en çok başvurduğu öge dildir. Çünkü dil, insanların kendilerini en iyi şekilde dile getirip, karşılıklarını anlayabilmede kullanılan en gelişmiş ve kullanışlı olan şeydir. İletişim olmadan insanlar birbirlerini anlayamazlar ve toplumsal yaşamdan bahsedilemez.

İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır. Birey kendisini diğer insanlardan soyutlayarak yaşayamaz. Toplumun bireyi olan insan, yaşamını sürdürebilmek, gereksinimlerini karşılayabilmek için çevresiyle iletişim halinde olmak zorundadır. Bireyin yaşadığı toplumda sağlıklı ilişkiler kurması, dili kullanma becerisiyle orantılıdır (Demir, 2010, 416).

Dil, bireysel ve toplumsal yaşamın en önemli iletişim aracıdır. Bireyler dili; ihtiyaçlarını, düşüncelerini ve duygularını ifade etmek için dili kullanırken sosyalleşmiş olurlar. İnsanların iletişim ve sosyal becerileri bir arada ilerler. Dili kullanma yeteneği, insanın çevresindeki dünyayı anlaması bakımından önemli bir adımdır. Dil sayesinde insanlar çevresindekilerle tanışır, birlikte olurlar. Böylece yaşadığı dünya ile ilgili bilgiler elde etmiş olurlar (Arslan, 2010, 1). İnsanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli öge dildir (Güler, 2008, 1).

İnsanları bir arada tutan varlık dildir. Dili etkili bir şekilde kullanarak iletişim gerçekleştiririz ve bu sayede hayatımızı olumlu yönde etkilemiş oluruz. Dil insanların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayarak duygu ve düşüncelerin ifade edilmesine etki eder. Kültürümüzün gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan en etkili öge dildir. Çok dilli ve çok kültürlü bir dünya için en önemli beceri, dil öğrenme ve öğretmedir (Er ve Demir, 2013, 1418). Anılan ve Kılıç (2013, 2)' a göre toplumun olmazsa olmazı olan bireylerin, dünyayı anlamlandırıp, çevresiyle etkileşim içerisinde olmasına olanak sağlayan en önemli araç dildir.

Öğrenme, sosyal bir etkinliktir. Öğrenmenin kalıcı olması için onu zevkli bir hale getirmek gerekmektedir. Yaşamda kullanmadığımız şeyler bizlere zevk vermez. Bilgiyi, yaşamımızda kullanılabilecek bir alana yerleştirmeliyiz ki, ondan zevk alabilelim.

Yelok ve Sallabaş'a göre, (2009, 582) dil; duyguların, düşüncelerin ve isteklerin, bir toplumda ses ile anlam bakımından ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, farklı yönleri olan gelişmiş bir ögedir. Toplumun oluşumunu sağlayan bireylerin yetiştirilmesinde, dil öğretimi işin en önemli noktasıdır. Çünkü toplumsal bir varlık olan birey doğduğu günden itibaren çevresinde var olanları anlamaya, anlamlandırmaya çalışarak diğer insanlarla iletişime geçer. Bu iletişim sürecinde insanın kullandığı temel öge, dildir (Koç, 2009, 1).

İnsan, sosyal bir varlıktır ve diğer insanlarla bir arada yaşadıkları için sürekli birbirleriyle etkileşim halindedirler. Bir arada yaşamın temeli ise dilden geçer. En genel anlamıyla iletişim “Bir bilginin kaynaktan alıcıya iletilmesi sürecidir. Amaç, kaynağın gönderdiği iletinin alıcı tarafından alınıp çözümlenmesi ve böylece ikisi tarafından bir ortaklığın kurulabilmesidir.” (Adalı 2003: 15; akt: Koç, 2009, 16).

Sağlıklı bir ana dili eğitimi ile bireyler günlük hayatındaki sorunları ve problemleri çözebilir. Anlatımı anlayabilip, duygu, düşünce, istek ve hayallerini rahatlıkla açıklayabilir. Kendini rahatlıkla ifade edebilir. Bu nedenle eğitimin temel hedefi bireyi anadilin gerektirdiği şekilde eğitebilmektir. Ana dilde kazanılan beceriler bireyi tüm yaşamı boyunca başarılı kılip ona değer katacaktır (Yegen, 2014, 1).

Dil ve düşünce bir aradadır. Bir düşüncenin anlatılması için dile, anlatılacak şeyler için düşünceye ihtiyaç vardır (Çelebi 2006, 303). Dil öğretiminin amaçlarından biri, öğrencilerin dili anlaşılır, düzgün ve ifade edici bir şekilde konuşabilmesidir. Özbay (2005, 278)'e göre, ana dil eğitimimizin amaçlarından biri, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini dil kurallarına uygun, anlaşılır, doğru ve etkili bir biçimde sözel olarak anlatma becerisi kazandırabilmektir.

İnsan anlama ve anlatma ihtiyacı duyan bir canlı olduğu için dili geliştirmiştir. Kendinden başka insanlarla geliştirdiği dil sayesinde ortak yaşantılar kurup, iletişime geçmiştir. İnsanlar tek başına yaşayamadıkları için iletişim ortaya çıkmıştır. İletişim ise gücünü dilden almaktadır. İletişim sürecinde insanların kazandığı ikinci beceri, konuşma becerisidir (Sağlam, 2010, 11).

2.1.2.Konuşma Nedir?

Yaşamımız çoğunluklu konuşmaya dayalı bir iletişimin üzerine kuruludur. Bu sebeple bireyi yaşamla özleştiren en hızlı yolun konuşma olduğu belirtilebilir. (Erdem, 2012, 41).

Gün içerisinde kullanımın kolay olması sebebiyle en çok tercih edilen iletişim şekli konuşma/sözlü anlatımdır. Bireyler eğitimleri boyunca her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri için sözlü iletişim becerilerini etkili kullanmalıdırlar. Soru soran, düşünen, düşündüren ve aktif olan öğrencinin sözlü iletişim becerileri gelişmiştir. Duygu ve düşüncelerini doğru, anlaşılır ve etkili bir biçimde anlatamamak; bir nevi düşünememek, sınıfın içi etkinliklere karışamamak, kısacası; öğrenememek demektir (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2004, 59).

İnsanların, iletişiminde temel araç olarak kullandıkları konuşmanın bilim dünyasında farklı tanımlamalarına yer verilmiştir.

Konuşma, sıkça kullanılan en doğal dilsel yetenektir. Konuşma yeteneğinden yoksun olan bireyler, toplumla iyi bir iletişim kuramamaktadırlar. Bu bireylerin yaşamda başarıyı sağlayabilmesi de zor olmaktadır. Bu nedenle, ana dil eğitimi boyunca konuşma yeteneğinin geliştirilmesine yeterince önem verilip, öğrencilere yeterli uygulama olanakları sunulmalıdır (Özbay, 2005, 177). Konuşma, insanın kendisini sağladığı birikimlerden de faydalanılarak eksiksiz bir söz diliyle dinleyiciye iletmesidir.

Konuşma; insanı diğer varlıklardan ayırıp, duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin zihinde belirlendikten sonra dile getirilmesiyle oluşturulan bir süreçtir. Bu sebeple konuşma, bireylerin günlük hayatta iletişim kurmasında önemli bir yere sahiptir (Akkaya, 2012, 406)

Taşer (2015, 27) konuşmayı; duyguların, düşüncelerin ve isteklerin görsel ve işitsel yol ile karşdakine iletme; başka bir ifade açıklamak, dışa vurma olarak belirtmektedir.

Doğan'a (2009, 186-187) göre insan, farklı nedenlerle konuşma eylemine başvurmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Toplum ilişkilerini düzenleyip toplumda yer edinmek,
- Kendini anlaşılır ve düzgün bir şekilde etrafındaki insanlara söyleyebilmek,
- Herhangi bir konu hakkında bilgi vermek
- Duygu, düşünce ve fikirlerini açıklayabilmek için.

Konuşma becerisi, araştırmacılara göre dinleme becerisinden sonra en çok tercih edilen dil becerisidir. Bu nedenle konuşma eğitim ve öğretimi son derece titizlikle yapılmalı ve kalıcı bir etki olmasını sağlamalıdır (Demir, 2010, 424). Ayrıca Yelok ve Dolunay (2007,

63)'a göre, kişinin yaşadığı çevre, fizyolojik durum, aldığı eğitim etkili ve güzel bir konuşmaya, iyi bir telaffuza sahip olmada etkilidir.

Demirel (2003, 90) konuşmayı en önemli iletişim ve etkileşim aracı olduğunu söyleyerek konuşmanın dört niteliği olduğunu belirtmektedir:

1. Fizik,
2. Fizyolojik,
3. Psikolojik,
4. Sosyolojik.

Taşer (2015, 67-69) bu dört niteliği şu şekilde açıklamaktadır.

1. Konuşmanın fiziksel niteliği: Konuşma, ışık ve ses dalgalarından meydana gelen bir süreçtir. Bu nedendir ki, görmeyen kişiler ışığa, işitmeyen insanlar ise sese karşı duyarsızdırlar.

2. Konuşmanın fizyolojik niteliği: Beyin, akciğerler, ses telleri, burun, dil, dudaklar dişler, damak ve sinir sistemi gibi konuşma seslerini çıkaran tüm organların dengeli bir uyum ile gerçekleşen bir süreçtir.

3. Konuşmanın psikolojik niteliği: Konuşmayı anlayabilmemiz anlambilimin (semantik) yardımıyla olur. Anlambilime göre, biz konuşmaya başladığımızda dış dünyanın kendisi üzerine değil de, doğrudan dış dünyayla ilgili kendi tepkilerimiz üzerine konuşmuş oluruz.

4. Konuşmanın toplumsal niteliği: İnsanoğlu birlikte yaşamaya başladığı andan itibaren iletişim kurmaya ihtiyaç duymuştur. Bu sebeple dili kullanarak iletişim kurma yolu ve toplumsal yaşamın bir ürünü olarak görülen konuşmayı tercih etmişlerdir.

Çocuklar, Türkçe konuşabilmeyi okula başlamadan önce ailelerinden ve yakın çevrelerinden öğrenmektedirler. Çocukların o süreçte öğrenmiş oldukları konuşma, genellikle ailelerinin ve çevrelerinin konuşmalarına benzerlik göstermektedir. Bu sebeple okula ve öğretmene düşen görev, çocukları bu süreçten uzaklaştırıp, onları toplumdaki ortak kullanılan söyleyiş ve konuşma seviyesine getirmeye çalışmaktır. Bu ise öğrencilere verilecek doğru, düzgün, ifade edilebilir ve faydalı bir konuşma eğitimiyle gerçekleşir (Temizyürek, 2007, 119).

2.1.3. Konuşma Eğitiminin Gerekliliği

İletişim sürecindeki bir birey dinlediklerini anlayarak, başkalarının da düşünce ve yorumlarını gözlemleyip kendi duygu, düşünce, gözlem ve tasarımlarını dile getirmeye gerek duyar. Bu durumda sözlü iletişim becerilerinden konuşma becerisi ortaya çıkar (Erdem ve Erdem, 2015, 1133).

Konuşma becerisi, bireyin yaşamının her alanında çok önemli yere sahiptir. Toplumun gelişmesi için bireyin doğru bir şekilde konuşmayı öğrenmesi gerekmektedir. Bu yüzden öğrencilerin iyi birer konuşmacı olarak yetişmelerini sağlamak gerekmektedir. Başarılı, sosyal, insanlarla ve çevresiyle rahat iletişim kurabilen öğrencilerin konuşma becerilerinin de gelişmiş olduğu fark edilir (Arslan, 2010, 33).

Güzel ve etkili konuşabilen, kendini karşısındaki insanlara dinletebilen, çevresiyle iyi anlaşılan, kolaylıkla yeni arkadaşlıklar edinebilen bireyler, genellikle daha sağlıklı ilişkiler kurar. Dil becerileri gelişmiş bireyler, genellikle daha çabuk toplumla kaynaşır, toplum içerisinde saygı duyulan bir kişilik kazanırlar (Arslan, 2010, 11).

2015 Türkçe dersi öğretim programında konuşma becerisinin amacı şu şekilde belirtilmektedir:

1. Sözlü iletişim, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek,
2. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
3. Duygularını, düşüncelerini, bir konudaki görüşlerini ya da tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerini sağlamaktır (Temizyürek ve diğerleri, 2016, 215)

İnsanlar, doğuştan konuşma yeteneğiyle doğarlar. Fakat kişinin düzgün ve doğru konuşabilmesi okul hayatında alacağı konuşma eğitimine bağlı olur. Eğitim kurumlarındaki konuşma derslerinin genel amacı, öğrencilere duygu, düşünce, gözlem, hayal ve isteklerini dil kurallarına uygun ve etkili biçimde anlatma becerisi kazandırmaktır (Özbay, 2005, 121).

Çocuklar, kendi yaşlarının ve çevrelerinin Türkçesi kadar gelişigüzel bir konuşmayla okula gelirler. Çocuklar okula başladıklarında zaten konuşabildikleri için konuşma eğitimine gerek olmadığı şeklinde bir düşünce kesinlikle kabul edilemez. Çünkü çocuğun okula başlamasıyla birlikte, çevreden kazanmış oldukları dil becerileri gelişigüzellikten kurtarılmakta ve dil eğitim ve öğretimi, üzerinde fazlasıyla durulan bir konu haline gelmektedir (Doğan, 2009, 188).

Sağlam (2010,2)' a göre temel dil becerilerinden konuşma becerisinin eğitimi, Türkçe

eğitiminde ihmal edilen konulardan biri durumuna gelmiştir. Bu becerinin ihmal edilmesinin sonuçları her kademedede kendini göstermektedir. Konuşma, bir dili tam olarak biliyor olmanın en önemli göstergesi ve aynı zamanda çocuklar için okulda başarıya ulaşmanın en temel şartlardan biridir. Çocuklar hayata, okulda hazırladıkları için dil becerileri, çocukların iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır.

Kılıç (2008, 46)'a göre, çocuklar yaşadıkları aile ve toplum içerisinde belirli kurallara uymadan konuşurlar. Okula başladıklarında kendilerine has bir konuşma alışkanlığı edinmişlerdir. Ailelerinden gördükleri gelenek ve göreneklere bakılarak yerel ağız şekilleri meydana gelen bir konuşma şekli ortaya çıkabilir. Bu durumun düzeltilmesi ve konuşmanın belirli kurallar içerisinde olduğu öğrencilere okul ortamında verilmelidir.

Taşer (2015, 22)' e göre ailede oluşan çocuğun konuşma eğitimi yüzde doksan gibi büyük bir oranda gelenek, görenek ve alışkanlıklar kapsamı içerisinde gelişme gösterir. Bu durum nedeniyle sakıncalı sonuçlar ortaya çıkabilir. Çocuğun, konuşma yeteneğinin gelişmesi zamanında olmalı ve geliştirilmesine özen gösterilmesi gerekmektedir. Aksi bir surumla karşılaşıldığı zaman zihinsel yetilerin gelişmesini de etkilemektedir. Ailede başlayıp ilerlemeyen konuşma eğitimi ilerideki okul yıllarında da bulunmamaktadır ve bu durum toplumsal ilişkilerde, iş yaşamında vb. birçok yerlerde anlaşmazlıklara ve kötü sonuçların doğmasına neden olacaktır. Konuşma ve dinleme eğitimi yetersizliği yüzünden:

1. Anne-baba çocuk ilişkilerimiz,
2. Komşuluk-arkadaşlık-dostluk ilişkilerimiz,
3. İş-uğraş çevremizdeki ilişkilerimiz,
4. Öğretmen ve öğrenci ilişkilerimiz, yeterince sağlıklı, başarılı ve verimli olamamaktadır.

Doğru ve etkili konuşma becerisi eğitim kurumlarında kazandırılmalıdır. Çünkü konuşma sürecinin en iyi şekilde işleyebilmesi ancak eğitimle mümkündür. İlköğretim son sınıfa kadar bu beceri geliştirilebileceği en üst seviyeye ulaşmalıdır. Konuşma becerisini istenilen seviyeye yükseltecek olan; anlamlı, doğru ve etkili konuşma ilkelerini kazandıracak eğitim ve öğretim yaşantıdır. İnsanları diğer canlılardan ayıran bir özellik; doğru, anlamlı ve etkili olan bir konuşmadır. Ancak bu şekilde konuşma, bir beceri olarak sayılabilir (Erdem, 2012, 45).

Taşer (2015, 119-120) iyi bir konuşma sesinin şu özelliklerini ifade etmektedir:

1. İşitilebilir: Konuşurken, sesin dinleyiciler tarafından rahatça işitilebilir olmalı; çok yavaş ya da çok yüksek tonlarla konuşulmamalıdır.
2. Akıcı: Yapılan konuşmalar, dinleyicilerin algılama hızına denk düşecek bir

akıcılıkta yapılmalıdır. Akıcılık, hız ile ilişkili önemli bir sorundur. Hız, konuşmayı oluşturan gereçlerin özelliğine, konuşmacının coşkusuna, mizacına kişiliğine, konuşma yapılan yere ve dinleyicinin niteliğine göre değişimler göstermelidir.

3. Hoşa gider: İyi bir konuşma sesi işitilebilir ve akıcı olmakla kalmamalı, aynı zamanda hoşa gider bir nitelik taşımalıdır. Bir sesin hoşa gider olması, o sesin tınısı ile ilgilidir. Bir sesin hoşa gider bir ses olması için o sesin rahatlıkla işitilebiliyor, kolaylıkla takip edilebilen bir hızda konuşuluyor, ses tonu tınılı ve anlamlı biçimde bükümlü olması gerekir.

4. Anlamlılık: Konuşma sesi dinleyiciye; iyi niyeti, amacı, ilgiyi, konuşmacının soğukkanlılığını, insancıl yönünü, dostça tutumunu, konuya karşı beslenen inancı ve güveni yansıtmalıdır. Ses, iletim özelliğine sahip olarak kelimelerdeki anlamlardan çok daha fazlasını dinleyene iletmektedir. Bu anlamlar, sesin kendinde yer almaktadır. Sahip olunan sesin niteliği ile onu kullanım biçimi bu bakımdan çok önemlidir. Ayrıca seste açıklık, sadelik ve kişilik de bulunmalıdır. Dinleyende zihin karışıklığına yol açan, yanlış tepkiye neden olan bir ileti (mesaj) anlamdan yoksun demektir. Anlamca net olmadığından dolayı sık sık yinelemek ya da yinelemek gereği duyuran bir ileti de yeterli sayılmaz.

5. Bükümlülük: Bükümlülüğün zıttı monotonluktur. Doğal olarak, etkili konuşma, karşılıklı konuşma biçiminde olmalıdır. Düşünceler, ton ve hız değişiklikleri ile anlatılır. Bu değişiklikler rastgele ve mekanik değil, düşüncelerin oluşum sürecinden kaynaklanan ve iletişim eylemini dinleyicilerin özelliklerine uydurma gerekliliğini belirleyen değişikliklerdir.

Taşer (2015, 76-78) iyi bir konuşmacıda olması gereken nitelikleri ise şu şekilde sıralamıştır:

1. İyi bir konuşmacının gözlem gücünün gelişmiş olması gerekmektedir.
2. İyi bir konuşmacı, seçtiği herhangi bir konuşma alanlarında geniş bir bilgi birikimi desteği almalıdır.
3. İyi bir konuşmacı, düşünme yeteneğini amacına uygun ve olması gereken bir akış şeklinde geliştirmelidir.
4. İyi bir konuşmacı, kendi yeteneklerini değerlendirmekle birlikte sınırlarını öğrenmeyi bilmelidir.
5. İyi bir konuşmacı, dinleyicisini yakından tanımalıdır.
6. İyi bir konuşmacı, iletişim-konuşmada kişiliğin önemini göz önünde bulundurmalıdır.
7. İyi bir konuşmacı konuşmayı meydana getiren fiziksel öğelerin önemini bilmelidir.

8. İyi bir konuşmacı, kendisinin eleştiricisi olmalıdır.
9. İyi bir konuşmacı, ahlaksal sorumlulukları olduğunu unutmmalıdır.

2.1.4. Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Geliştirmek İçin Yapılması Gerekenler

Duygu, düşünce ve hayallerin kolay, anlaşılır ve etkili bir biçimde aktarılması iyi bir konuşma becerisine sahip olmakla ilgilidir. Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle iletişim sınırları neredeyse tamamen ortadan kalkmaktadır. Bu nedenle sağlıklı ilişkilerin kurulabilmesi için bireyin konuşma becerisini en ileriki seviyeye çıkarması gerekmektedir. (Bayraktar, 2012, 59).

Konuşma becerisini geliştirip, konuşmadaki birtakım bozuklukları giderebilmek için öğrencilere öğretmen tarafından sürekli uygulama yaptırması gerekmektedir. Uygulama sürecinde konuşmalardaki hataların düzeltilmesi için konuşmanın bitmesi beklenmelidir. Konuşmanın bitmesi beklenmediği takdirde öğretmen tarafından yapılan düzeltme uyarıları çok etkili olmayıp bu durum, konuşan öğrencinin sıkılmasına ve diğer derslerde yanlısının yüzüne vurulacağından çekinerek söz almasına neden olur (Uçgun, 2007, 64-65).

Çelenk (2007, 152) öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilmek için yapılması gerekenleri şu şekilde belirtmiştir:

1. En önce ve ilk olarak anne-baba ve öğretmenlerin yapmaları gereken görev, öğrencileri konuşmaya isteklendirmek ve yüreklendirmek olmalıdır. Söylenen yanlış bir söz, bir soruya verilen yanlış bir yanıt, yanlış bir telaffuz asla, çocukları kınama, ayıplama hatta azarlama nedeni olmamalı; yapılan hata varsa uygun şekilde düzeltilmeli, yanlış da olsa öğrenci konuşma cesareti gösterdiği, derse katıldığı için ödül almaya değer bulunmalıdır.

2. Sağlıklı bir aile ortamında çocukların kendilerini güven ve sevgi içinde hissetmeleri; duygu, düşünce ve izlenimlerini çok rahat bir şekilde ifade etmelerine fırsat verilmesi konuşma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olacaktır.

3. Öğretmenler konuşma yetersizliği içinde bulunan, duygu, düşünce ve izlenimlerini açıklamada zorlanan, bu yönde gelişim bozukluğu gösteren çocukları saptamalı, bunlar hakkında gerekirse dosya tutmalı, özellikle bu çocuklara ek konuşma olanakları sağlanarak özgüvenleri geliştirilmelidir.

4. Öğretim süreci içerisinde, öğrencilerin dinlediği öykü ve konuşmalar, dinlenen radyo programı, izlenen TV programları üzerinde öğrencilerle birlikte değerlendirmeler yaparak onların konuşma cesaretleri geliştirilmeli, şiir ve tekerlemeler ezberletilerek okutturulmalıdır.

5. Çocukların dil gelişiminde taklidin önemi büyüktür. O nedenle yapılan ve izlenen güzel konuşmaları öğrencilerin oyunlaştırmalarına ve taklit etmelerine olanak sağlanmalıdır.

6. Üzerinde durulması gereken bir önemli durum da mahalli şive bozuklukları ile kekemelik vb. özellikteki konuşma hatalarıdır. Bu özelliklerinden dolayı çocukları küçümseyici yaklaşımlara fırsat verilmemeli, öğrencilerin çevresinde güzel konuşma örnekleri buldukça bu özelliklerinin zaman içerisinde azalacağı bilinmelidir. O nedenle düzgün konuşma örneklerine geniş yer ayrılmalı, öğrencilere bu örneklere uygun konuşma olanakları sağlanmalı, şive bozuklukları uygun hatırlatmalarla düzeltilme yoluna gidilmelidir.

7. Öğrencilerin günlük yaşamdan elde ettikleri duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatmaları yoluna gidilmelidir. Örneğin “Birdir bir oyununda ne oldu?”, “Bu pazar ne yaptınız?” gibi sorularla tartışma ortamı yaratılmalıdır.

Bireylere, temelleri sağlam bir konuşma eğitimi vermek, öğrencilere bol bol konuşma hakkı vermekle mümkündür. Çünkü konuşma, konuşan kişiyi dinlemekle öğrenilecek bir beceri değildir. Beceriler, yaparak yaşayarak geliştirilebilir. Bu nedenle öğretmenler, gerek öğretim programında gerek ders kitaplarında ve gerekse kendi hazırladıkları etkinliklerle öğrencilere devamlı söz hakkı vermeye çalışmalı ve bu sayede öğrencilerin öğrendiklerini uygulaması ve kendilerine güven kazanmalarını sağlamalıdır (Arslan, 2010, 56). Üründen çok sürecin ön planda olduğu konuşma becerisinin uygulamalı olarak kazandırılması öğretim programlarında daha basittir.

2.1.5. Konuşma Becerisi ve Türkçe Öğretim Programı

İnsanoğlunu diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliklerden biri olarak nitelendirilen konuşma yeteneği, kişinin dünyaya açılan kapısıdır. İnsan konuşma aracılığıyla düşüncelerini, duygularını en kolay bir biçimde anlatırken yine konuşma aracılığıyla gereksinimlerinin büyük bir kısmını karşılayabilmektedir. Konuşma milletten millete değişiklik göstermiş olsa da kültürün, bilimin, teknolojinin milletler arasında değişim ve gelişimi sağlayan bir öneme sahiptir (Erdem, 2004, 46).

Öğrencilerde konuşma becerisinin geliştirilmesindeki amaç; Türkçe'nin estetik zevkiyle birlikte zengin söz varlığından yararlanıp kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmelerini sağlamak, sosyal hayatta karşılaşılabilecekleri problemleri konuşarak çözüp, yorumlayıp değerlendirebilmelerini sağlamaktır (Temizyürek, Erdem, Temizkan, 2016, 215).

Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programında 3. sınıf öğrencilerine öğretilmesi

planlanan sözlü iletişim kazanımları aşağıda sunulmuştur:

- Düşüncelerini ve duygularını ifade eden, seviyesine uygun cümleler kurar.
- Akranlarıyla ve yetişkinlerle bir konuyu konuşur/tartışır.
- Göz teması kurarak, işitilebilir bir ses tonuyla konuşur.
- Konuşmalarında kelimeleri doğru telaffuz eder.
- Konu dışına çıkmadan, önceden belirlenmiş kurallara uyarak konuşur.
(Başkalarını dinleme, konuşmasında uygun hitap ifadeleri kullanma, başkalarının sözünü kesmeme, konuşmanın bitmesini bekleme, akış içinde söz alarak konuşmaya katılma vb).
- Tanıdığı kişileri, yerleri, bildiği olayları anlatır ve bunlarla ilgili düşünce ve duygularını ifade eder (Olayları oluş sırasına göre anlatması sağlanır).
- Topluluk önünde konuşur.
- Bir masalı, hikâyeyi, olayı ve durumları ana hatlarıyla anlatır. (Masallar veya metinlerle birlikte resimler vb. görselleri kullanarak bir olayı, düşünceyi ve duyguyu ifade etmesi sağlanır.)
- Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu ve ana fikrini/ana duygusunu belirler.
- Dinlediklerinde/izlediklerinde gerçek unsurları ve hayal unsurlarını ayırt eder.
- Verilen yönergeleri takip eder ve uygular.
- Dinlediği/izlediği bir okuma metni, sözel sunum veya medya içeriği hakkında sorular sorar ve sorulan sorulara cevap verir.
- Dinlediklerini zihninde canlandırarak olayın nasıl gelişeceğini ve sonucunu tahmin eder.
- Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar. (Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme vb. çıkarımlar üzerinde durulur.)
- Kısa bir hikâyeyi, masalı, olayı ve durumu dramatize eder.
- Konuşmacının sözlü olmayan (jest, mimik ve beden dili vb.) mesajlarını anlar (MEB, 2015, 20).

2.1.6.Konuşma Türleri

Konuşma türleri hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma olarak ikiye ayrılır.

2.1.6.1.Hazırlıklı Konuşma

Konuşma sürecini başlatmadan önce, konuşmanın önceden hazırlık gerektiren bir evresinin olmasıyla birlikte söyleneceklerin araştırıldığı konuşmalardır (Şimşek, 2004, 43). Hazırlıklı konuşmalarda konu hem konuşmacılar hem de dinleyiciler tarafından bilinmektedir. Bu nedenle konuşmacı konu hakkında araştırma yaparak düşüncelerini en iyi şekilde dile getirmektedir.

Hazırlıklı konuşmaların konusu, yeri ve zamanı önceden belirlenir ve bu konuşmalar farklı insan toplulukları karşısında yapılır. Genellikle önceden belirlenmiş olan bir program dahilinde hazırlanan uzmanlar tarafından yapılır. Hazırlıklı konuşma türleri kısaca şöyledir:

1. Konferans: Bilim adamları, sanatçılar ya da alanında uzman kişiler tarafından bilim, sanat, teknoloji gibi alanlarda bilgi vermek veya bir konuya açıklık getirmek adına topluluk önünde yaptıkları planlı konuşmalardır.
2. Münazara (Aytışma): Jüri ve dinleyiciler önünde aynı konuda iki farklı görüşe sahip iki grubun düşüncelerini dile getirip savunmalarına dayanan tartışma türüne denir.
3. Sempozyum: Genellikle bilim, sanat, toplumsal olaylar gibi konularda alanında uzman iki veya altı kişi arasında olan konuşmacılar tarafından önceden hazırlanarak bir başkanın denetiminde ve dinleyici topluluğu önünde yaptıkları açıklayıcı konuşmalardır.
4. Panel: Toplumu ilgilendiren herhangi bir konu hakkında birkaç kişiyle oluşturulan uzman grubunun, bir başkan rehberliğinde kesin bir karara varmadan, konuyu çeşitli yönleriyle ele alınıp aydınlatılması amacıyla dinleyicilere anlatılan konuşma türüdür.
5. Forum: Paneller aynı özelliklere sahiptir. Panelden tek farkı, dinleyici grubunun da tartışmaya katılmasıdır.
6. Açık Oturum: Toplumu ilgilendiren güncel bir olayın belirli yönleriyle uzman kişiler tarafından dinleyiciler önünde tartışılmasıdır.
7. Söylev(Nutuk): Dinleyicilere belli düşünceleri, duyguları, görüşleri, fikirleri aşlamak için yapılan konuşmalardır.
8. Röportaj: Herhangi bir yeri, kişiyi, toplumsal, kültürel, ekonomik vb. durum, olay ve olguları çeşitli yönleriyle tanıtarak, ilgililerle yüz yüze görüşüp onların gözlemlerini, düşüncelerini, yorumlarını aktaran konuşma türüdür.
9. Mülakat (Görüşme): Ünlü kişiler ya da uzmanlar tarafından yapılan

konuşmalardan ortaya çıkan sonuçları aktarmak için yapılan görüşmelere denir (Temizyürek ve diğ., 2012: 171-184).

2.1.6.2. Hazırlıksız (Günlük) Konuşma

Kişinin herhangi bir ön hazırlık yapmaya gerek duymadan günlük hayatı içerisinde okulda, evde, sokakta, ikili ilişkilerinde gerçekleştirdiği her türlü ortamdaki konuşmalardır. Hazırlıksız konuşmaların yeri ve zamanı belli olmadığı için her an her yerde gerçekleşebilir. Bu nedenle bu tür konuşmalarda uyulması gereken kurallar vardır. Saygılı, hoşgörülü olmak, nezaket kurallarını unutmamak, karşıdaki kişi konuşurken sabırla dinlemek, yerli yersiz zamanlarda konuşanın sözünü kesmemek, argo konuşmamak, herkesin anlayabileceği bir şekilde konuşmak, standart Türkçe'yi kullanmak gibi (Erdem, 2012, 57).

Hemen her gün yapılan günlük konuşmalar, yaşamımızda çok önemli yer tutar. Günlük konuşmaların birçok türü vardır. Aşağıda bazı türleri verilmiştir.

- Kendini Tanıtma,
- Tanışma ve Tanıştırma,
- Teşekkür Etme, Özür Dileme,
- Telefonda Konuşma,
- Ziyaret,
- Karşılama ve Uğurlama Konuşmaları,
- Selamlaşma Konuşmaları,
- Yol Sorma, Yol Tarif Etme Konuşmaları,
- Tanıtma (Takdim) Konuşmaları,
- Anma ve Yıl Dönümü Konuşmaları,
- Açılış Konuşmaları,
- Sunuş Konuşmaları,
- Sohbet Konuşmaları,
- Fıkra Anlatmak,
- Soru Sorma ve Sorulara Cevap Verme,
- Görevlilerle Yapılan Konuşmalar (Temizyürek ve diğ., 2012, 186-198).

2.1.7.Konuşma Becerisinin Diğer Becerilerle İlişkisi

Türkçe öğretimi bir bütündür. Dil becerilerinin gelişimi birbirleriyle etkilidir. Yani bir dili tam olarak kullanabilmek için okumayı, dinlemeyi, yazmayı ve konuşmayı etkin bir şekilde kullanmak gerekmektedir.

2.1.7.1.Konuşma-Dinleme İlişkisi

İletişim süreçlerinden konuşma verici, dinleme ise alıcıdır. Bu nedenle konuşma ve dinleme becerileri iletişim sürecini tamamlayan en önemli unsurlardır (Temizyürek ve diğ., 2012, 202-203). Konuşma ve dinleme becerisi birbirine bağlı kavramlardır. Konuşma becerisinin gerçekleşmesi için dinleyicinin, dinleme becerisinin gelişmesi için de konuşmacının olması gerekmektedir (Şimşek, 2004, 10).

İnsan, ilk önce dinleme ve konuşma becerilerini edinmektedir. Dinleme becerileri daha anne karnında gelişmeye başlarken, konuşma becerisi ise çocuğun doğumundan itibaren çıkardığı seslerle birlikte başladığı kabul edilmektedir (Temizyürek ve diğ., 2012, 186-198).

Özbay (2001, 10-11), konuşma becerisi ile dinleme becerisi arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıklamaktadır:

- a. Doğuştan işitme özürü olanlar konuşmayı öğrenememektedirler.
- b. Gelişim dönemi sürerken işitme becerisini kaybedenler konuşma becerisinin de gerilediğini görmektedirler.
- c. Sonradan kulağı tedavi edilenler konuşmaya da yavaş yavaş başlamaktadırlar.
- d. Bir toplumda yaşarken kaybolup uzun süre sonra bulunan çocukların ilk öğrendikleri dilini ve konuşma becerilerini kaybettikleri görülmektedir.

Konuşma ile dinleme arasındaki ilişkiye örnek vermek gerekirse, 10- 11 yaşına kadar hayvanlar tarafından vahşi ortamda büyütölmüş bir çocuk bir kaç kelime dışında konuşmayı öğrenememiştir. Bu durum dinleme becerisinin, konuşma becerisinin ön şartı olduğunu göstermektedir (Çerçi, 2013, 41).

2.1.7.2.Konuşma-Okuma İlişkisi

Okuma ve dinleme, alıcı dil becerilerini oluşturmakta ve amacı tam ve doğru olarak anlayabilmeyi sağlamaktır. Konuşma becerisi ile yazma becerisi de verici dil becerisini

oluşturmakta ve amacı duygu, düşünce ve hayalleri açık, net ve anlaşılır bir şekilde anlatabilme yeteneğini geliştirmektir. Bu nedenle okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri birbirini tamamlar niteliktedirler (Temizyürek ve diğ., 2012, 204).

İnsanlar okudukça çeşitli konularda bilgi sahibi olurlar. Edindikleri bilgiler hakkında duygularını, düşüncelerini, fikirlerini açık, net ve anlaşılır bir şekilde dile getirebilmeleri için bu bilgileri tam ve doğru olarak anlayabilmelidirler. Bu nedenle okuma, yazılı ve sözlü anlatımın en önemli ögesi durumundadır. Arıcı (2012)'a göre okuma oranı fazla olan insanlara, toplum içerisinde daha fazla söz verilir. Bu insanlar topluluk karşısında konuştuğunda kendisini rahatça ifade edebilir, dile getirmek istediklerini açık ve net bir şekilde dile getirebilir. İnsanların okuma oranları ne kadar yükseğe diğer insanlarla da konuşmaları yani, iletişimleri o kadar olumlu ve fazla olur. Buradan okuma oranları ile konuşma arasında doğrudan bir bağlantının olduğu sonucuna ulaşılabilir. Okuma ile bilgi ve birikimini arttıran bireylerin konuşma becerilerini de o oranda geliştirdikleri söylenebilir.

Kelime hazinesinde gelişme gösteremeyen konuşma becerisine sahip bireyler, sözcükleri anlamlı hâle getirmekte zorlanacaklardır. Kelime hazinesini arttıracak olan beceriler ise okuma ve dinlemedir. Okuma, etkili anlatma yeteneğini kazandıran ögedir. Birey, okuma ve dinleme yoluyla edindikleri bilgileri günlük hayatta genellikle konuşma becerisiyle aktaracaktır (Sağlam, 2010, 18).

2.1.7.3.Konuşma-Yazma İlişkisi

Sağlam (2010, 18), yazmayı, “Duygu ve düşüncelerin, kavramları sembolleştirmede kullandığımız alfabe aracılığı ile anlamlı birlikler hâlinde ifade edilmesidir.” şeklinde açıklamaktadır. Yazma, bir çeşit iç konuşmadır. Burada konuşan ağız değil, kalemdir.

Konuşma ve yazma becerileri iletişim sürecinde ortak bir görevi yerine getirmektedirler. Çünkü iletişim sırasında var olan vericinin, mesajı kodlayıp en uygun kanal yardımıyla alıcıya ulaştırması sürecidir. Bu süreçte sözlü olarak yapılan kanal söz, yazılı olarak yapılan da ise yazı olmaktadır (Temizyürek ve diğ., 2012, 204).

Konuşma ve yazmada insan zihni önce düşünür sonra düşündüklerini dile getirir. Konuşma becerisi gelişmemiş bir birey, düşündüklerini dile getirmekte sıkıntı yaşayacaktır ve bunun üzerine yazı dilinin kurallarını uygulama, biçim ve düzen sıkıntısı eklendiğinde kendini ifade etme içinden çıkılamayacak bir hâl alacaktır. Fakat gelişmiş bir konuşma becerisi, yazma becerisine yardım edecek, ona hız kazandıracaktır (Sağlam, 2010, 19).

Konuşma eğitiminde yararlanılabilecek birçok araç ve yöntem vardır. Bunlardan en

önemlisi yaratıcı dramadır. Yaratıcı drama ile öğrenci yaratıcılığını keşfeder, farklı düşünmeye başlar ve sosyalleşerek kendine güveni artmış olur.

2.1.8.Yaratıcılık

San (2008,1) yaratıcılığı şu şekilde açıklamıştır: “Yaratıcılık doğuştan gelip yaşam boyu süren bir süreçtir. Her birey yaratıcı doğarak, bireye sunulan ortamlarda yaratıcılığını daha da geliştirme olanağı elde eder.”

2.1.9. Drama

Öğrenci, öğretme-öğrenme sürecine ne kadar etkili katılırsa, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi de o kadar gerçekleştirmiş olur. Bu süreç bolca etkinliklere dayanır. Akoğuz (2002, 55)’ a göre drama da duyu organlarının sayısı fazlaca yer aldığından dolayı eğitimde kullanılması gereken önemli bir yöntemdir.

2.1.10. Yaratıcı drama yöntemi

Yaratıcı drama yönteminin temelinde oyun vardır. Oyun, öğreneni pasif durumdan aktif duruma geçirir. Aktif durumda olan bir öğrenen ise, öğrenmeyi daha hızlı gerçekleştirmiş olur (Aytaş, 2008, 13).

Drama yöntemi, uygulamalı bir öğretim yöntemiyle yaparak-yaşayarak öğrenme imkânını sağladığından dolayı dil öğretiminde kullanılacak en etkili yöntemlerden biridir. (Maden, 2011, 25).Binici (2010, 45-46)’ ye göre çağdaş dünyaya ayak uydurmak için kendine güvenen, sorunları çözebilen, karar verme ve iletişim becerileri gelişmiş, yaratıcı düşünme becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi için farklı yöntem ve yaklaşımların olması gerekmektedir. Bu yöntemlerden bir tanesinin de yaratıcı drama olduğunu söylemektedir.

Adıgüzel (2006, 258)’ e göre yaratıcı drama, bütün sanatlar içerisinde insanları her anlamda (entelektüel, duygusal, fiziksel, sözel ve toplumsal) en çok kuşatan bir yöntemdir.

Sadece “drama” değil de “yaratıcı drama” olarak dile getirilmesinin nedeni, etkinliğin daha çok doğaçlamalar üzerine oluşturulmasıyla birlikte, drama ortamında bulunan herkesin etkin bir oyuncu olma zorunluluğundandır (Çebi, 2003, 42).

Öğrenciyi merkeze alan, sadece ürüne değil, sürece odaklı geliştirilen tekniklerden biri dramadır. (Adıgüzel, 2006, 23)' e göre yaratıcı drama, grup çalışması içerisinde, insanların bir yaşantıyı ve ya bir olayı kendi deneyimlerini de işin içine katarak, bu süreci oynayarak canlandırması ve anlamlandırmasıdır.

İlköğretim öğrencisinin ders boyunca hareketsiz kalması durumunda, öğrencinin derse karşı ilgisi ve dikkati azalacaktır. Eğitim öğretimde Dersten verim alınabilmesi için öğrencinin derse karşı ilgili olması gerekmektedir. Onlara sunulan ya da kazanmaları hedeflenen davranışların istenmeyen bir duruma gelmesini önlemek gerekmektedir. Bu nedenle isteyerek ve eğlenerek öğrenmeye en uygun yöntemlerden birinin de dramatizasyon olduğu söylenebilir (Ev, 2005, 32).

Tiyatro ile yaratıcı drama arasındaki en büyük farklardan bir tanesi, tiyatrodaki belli bir metin defalarca çalışılıp ezberlenirken yaratıcı drama da belli durumlar kendiliğinden ve tek bir seferde o anda gerçekleştirilir (Bil, 2012, 40). Üstündağ (2000, 38)' a göre drama çalışmaları ne tiyatro yapmaktır ne de oyunculuk. Gruptaki bireyler, kendileri için önceden belirli olan genel bir çerçeve içinde olur fakat birey bu çerçeve içinde yaratıcılığı, yaşantıları ve bilgileri ışığında, deneyimleri ve izlenimleri rehberliğinde oldukça rahat ve özgürdür.

2.1.11.Yaratıcı drama yönteminin Yararları

Drama yönteminin, gelişim ve öğrenme dersinde öğrencilerin grupta bir işi yapma ve yürütme becerileri, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerileri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir (Kara ve Çam, 2007, 152).

İlk uygulamaların olduğu zamanlar, yaratıcı dramayı, sadece anaokul ve kreşlerde kullanıyorlardı. Oysa şimdi günümüzde eğitimin her alanında, kişisel gelişim ve liderlik eğitimlerinde, bedensel, zihinsel, görme ve işitme engelli çocukların eğitiminde de yaratıcı dramadan yararlanılmaktadır (Aytaş, 2008, 13).

Hayatın her alanında drama vardır. Bir işe girerken yapılan görüşmelerde, yüksek eğitim almadan önce yapılan mülakatlarda, yakın ilişki kurmak adına tanıştığımız insanlarla olan ilişkilerde drama yer almaktadır. Birey yaratıcı drama eğitimi ile sosyal beceri kazanır ve öz saygı, öz güven, öz farkındalık, öz sunum, kendine ve karşıdakine güven, empati, kendini açma gibi sosyal becerileri yaşamına katabilmektedir. Drama eğitimi alan bir birey grup içi faaliyetlerde lider rolünü sahlenebilir, ayrıca iletmek istediği mesajı iletebilme, topluluk önünde konuşma yapabilme gibi sosyal becerileri kazanarak kendini fazla oto kontrollü

davranma durumundan kurtarabilmektedir. Böylece kendini açma becerilerinde hem bireysel hem de konusal anlamda gelişme sağlanmış olmaktadır. Bu sayede tanıdığı bireylere daha özel bilgilerini paylaşabildiği ve yabancı kişilere güven duyduğu gözlemlenebilmektedir (Özşenler, 2013, 1).

Öğrenciler çoğu zaman konuşmaya karşı isteksiz olurlar. Yaratıcı drama bu sıkıntıya çözüm bulmanın en etkin yoludur. Öğrenciler, arkadaşlarıyla, anne ve babalarıyla konuştuğu rahatlığı, öğretmenleri ve toplumun karşısında da göstermelidirler. Türkçe derslerinde verilen bir konu hakkında öğrencilerin tekrarlara düşmeden rahatça düşündüklerini ifade edebilmeleri, akıcı bir şekilde konuşabilmeleri için yaratıcı dramadan yararlanır (Aytaş, 2008, 16).

Aktaş (2008, 183) dramayı, çocukların tüm duyularını aktif bir şekilde kullanmalarını ve yaparak yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığı için en uygun ve en iyi yöntem olarak belirtmektedir.

Yalçın ve Aytaş (2002, 4)'a göre, ders içi etkinliklerde öğretmen, öğrencilerden yaşadıkları olayları ve gözlemleri veya etkilendiği herhangi bir olayı canlandırmalarını isteyebilir. Bu şekilde öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade edebilmelerini, daha fazla özgüvene sahip olabilmelerini sağlamış olur.

Keyik (2011, 26)' e göre yaratıcı drama pasif olmayı değil katılımcı olmayı gerektirmektedir. Çünkü yaratıcı drama sayesinde bireyin kendine güveni ve saygısı gelişir, bilgilerini keşfeder ve bağımsız karar verebilme becerisi kazanarak yaşamda karşılaşılabileceği farklı durumlara karşı kendini hazırlar.

Kırmızı (2009), yaratıcı drama yönteminin kişinin yaratıcı düşünebilme becerisini ortaya çıkardığını ifade etmektedir.

Yaratıcı drama çalışmaları birçok alandan yararlanır. Bunlar; eğitim bilimlerinin tüm ana bilim dallarından olmak üzere, fotoğraf, müzik, şiir, öykü, kitle iletişim araçları, heykel, psikoloji, sosyoloji gibi pek çok alandan kendine içerik oluşturabilir (Üstündağ, 2000, 40). (Kavcar, 2002, 23)'a göre yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı çalışmalarda;

- Kişi kendini ve başkalarını tanır.
- Kişilerin yaratıcı düşünce yeteneği gelişir.
- Oyun içinde eğlenerek, zevkli bir ortamda etkileşim gerçekleşir.
- Kişilerin aktif olarak sürece katılır.
- Kişiler arasında işbirliği ve dayanışma duygusu gelişir.
- Kişiler arasında etkili bir iletişim oluşur.
- Y yaparak, yaşayarak öğrenme olanaklıdır.

- Kişilerin sosyalleşmesi hızlanır.
- Kişiler değişik rollere girdileri için empati duyguları daha hızlı gelişir.
- Kişilerin iletişim becerileri gelişir.

2.1.12. Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama

Öğretmen, çocuğun yaratıcılığının gelişmesi için gerekli olan tüm ortamları sağlayarak, çocuğun yaratıcılık sürecinde yanında olur ve onu destekler (Ören, 2008,41). Türkçe dersi de bütün derslerin temelini oluşturması sebebiyle büyük bir öneme sahiptir. Bu dersin kazanımları tam olarak gerçekleştiği takdirde diğer derslere de olumlu katkılar sağlayacaktır (Aytaş, 2008, 9).

Türkçe öğretim programı, katılımcılığı esas alan bir eğitim anlayışına sahiptir. Bu nedenle, sınıf içi etkinliklerin daha fazla kullanılması gerekmektedir. Özellikle, kazanımların gerçekleşmesi için kitaplarda bulunan metinler tek başına yeterli değildir. Kazanımları daha kalıcı kılmak için farklı uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır (Aytaş, 2008, 9). Bu nedenle bu ihtiyaçları karşılayabilecek farklı uygulamalardan biri de yaratıcı drama yöntemidir. Çünkü yaratıcı drama birden fazla duyuyu harekete geçirerek dil becerilerini geliştirir ve anlama ve anlatmayı daha etkin hale getirir. Öğrenci drama ortamında duygularını, düşüncelerini, hayallerini daha rahat ifade etme olanağı bulur. Böyle bir ortamda daha iyi ve etkili iletişim kurar. Böylece dil becerileri daha kolay gelişir ve sosyalleşir. Bu anlamda Türkçe eğitiminde yaratıcı dramanın kullanılması çok önemlidir (Tutuman, 2011, 41). Yaratıcı drama yönteminin uygun öğretim yöntemlerinden biri olarak görülmesinin nedenlerinden biri bireylere yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sağladığı için sosyal becerilerin de bu yolla bireylere kazandırılması sağlanmaktadır (Kara & Çam, 2007, 147). Sağır ve Gürdal (2002, 223)'e göre öğretmenlerin Türkçe Dersini daha kolay ve anlaşılır bir hale getirebilmeleri için, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak yöntem ve teknikleri iyi bilmeleri gerekmektedir. Drama tekniği de yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlamak için kullanılacak bir tekniktir. Ayrıca drama yoluyla içine kapanık, pasif olan öğrencilerin sosyalleşmesinin sağlandığını dile getirmektedir. Dil öğrenme ortamları doğal yaşam alanına uygun nitelikte olması gerekir. Drama sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler, dil öğretimi ile dilin doğasında bulunan bilgi, beceri ve kurallara doğal olarak uygunluk göstermektedir (Hamilton ve Mcleod, 1993: 7; akt: Maden, 2011, 26).

Sonuç olarak yaparak yaşayarak öğrenme ortamlarının gerçekleşmesi, öğrenci merkezli eğitim anlayışını gerektirmektedir. Yapararak yaşayarak öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlayan yöntemlerden birisi yaratıcı dramadır.

2.1.13. Yaratıcı Dramanın Amaçları

Yaratıcı drama, öğrencilerin kendilerini en iyi şekilde ifade etmelerini, özgüvenlerini oluşturabilmelerini, topluluk önünde rahatça konuşabilmelerini, sosyalleşmelerini vb. gibi birçok olayı öğrencilere kazandırmayı amaçlar.

Özşenler (2013, 103-104)' e göre yaratıcı drama,

- Her alanda yaratıcı, kendine yetebilen, kendini tanıyan, çevresiyle doğru iletişim kurabilen, ifade gücü ve biçimleri artmış, iletişim çatışmalarını olumlu bir biçimde yönetebilme gücüne sahip bireyler yetiştirmeyi,

- Yaratıcılık ve estetik gelişimi,
- Eleştirel düşünme yeteneği,
- Sosyal gelişim ve birlikte çalışma yeteneği,
- Etik değerleri keşfetmeyi,
- Uygun ortamda uygun davranışlarda bulunmayı,
- Otokontrolüne sahip olmayı,
- Kendine güven duymayı,
- Öz-saygı geliştirmeyi,
- Dil ve iletişim becerileri kazanmayı,
- İmge dünyasını geliştirme gibi eğitimsel amaçlara ulaşmayı sağlamaktadır.

2.1.14.Yaratıcı Drama Yönteminde Uygulanan Aşamalar

Yaratıcı drama hedeflenen bir düşünceyi ya da bir fikri gösterebilmeyi ve bu sürecin izleyenler tarafından farkına varılması için belirli aşamalardan geçmeyi gerektirmektedir. Bu aşamalar şunlardır:

2.1.14.1.Isınma-Hazırlık Aşaması

- Daha çok lider tarafından belirlenir ve içe dönük çalışmalar yapılır.

- Beden hareket eder ve grubun alt yapısı oluşturulması amaçlanır.
- Yapılacak çalışmaların kuralları diğer aşamalara göre bellidir.
- Bir sonraki aşamaya hazırlık oluşturulur.
- Drama programına bağlı olarak lider grupları tanır ve gruba göre ihtiyaçların belirlenip hazırlanır.
- Bu aşamada grubun etkileşimi ve aralarındaki iletişimin kurulması için bilinen çocuk oyunları ya da türetilmiş çocuk oyunları etkin olarak kullanılabilir. Oyunlar oynamak tercih edilir.
- Rol oynanıp ve doğaçlamalar giriş niteliğinde yapılır ve yaşanır (Tutuman, 2011, 29).

2.1.14.2.Canlandırma Aşaması

Adıgüzel (2006, 26)'e göre canlandırma; bir konunun var olan süreçte harmanlanıp ortaya çıkarılması, belirlenmesi ve meydana getirilmesini sağlayan tüm çalışmalarının yapıldığı aşamadır.

Tutuman (2011, 29), bu aşamayı şu şekilde sıralamaktadır:

- Canlandırmada başlangıç noktası olarak bilinen bu aşamada, doğaçlama, rol oynama ve diğer teknikler kullanılmaktadır.
- Drama da tüm yaşananlar, paylaşılanlar, değerlendirmeler; bu aşamadaki canlandırmalara, sonuçlara ve bireydeki izlenimlerine göre yapılır.
- Canlandırmalar bu aşamada bireysel olabildiği gibi büyük veya küçük gruplar şeklinde de olabilir.

2.1.14.3.Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşaması şöyledir:

- Drama çalışmalarında elde edilen sonuçların değerlendirildiği aşamadır.
- Genelde öğrenciye kazandırılması hedeflenen eğitsel kazanımlar üzerine ya da ortaya çıkan sonuçların, konu ve drama öğretim bilgilerinin tartışıldığı aşamadır. Ortaya çıkan tartışmalar ve görüş alışverişleri, konuşarak da, rol içinde ya da rol dışında çeşitli yazma çalışmaları ile de (mektup, gazete çıkarma) yapılabilir (Tutuman, 2011, 30).

2.2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.2.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Özsoy (2003), çalışmasında, ilköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasını incelemiştir. Bu çalışma, 2002-2003 yıllarında Balıkesir ili merkez Karesi İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören sekizinci sınıftaki 60 öğrenci ile yürütülmüştür. “Dik Prizmaların Hacimleri” adlı konuda drama yöntemini uygulamıştır. Çalışma iki hafta sürmüştür. Veri toplama aracı olarak bilgi testi ile sınırlıdır. Deney ve kontrol grubu, ön test-son test deneme modeli kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular; madde analizi yapılmış olan önceki yıllarda LGS sınavı sorularından alındığından madde analizi yapmaya gerek duyulmamıştır. Araştırma sonucunda, öğrenci başarısında drama yöntemlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Akfirat (2004), yaratıcı drama yöntemi ile hazırlanan sosyal beceri eğitimi programının, işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisini araştırmıştır. Çalışma grubu 10-12 yaşlarında 10 erkek ve 10 kız olmak üzere 4. , 5. Ve 6. Sınıfa devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Oluşturulan deney ve kontrol grubunda, deney grubuna drama etkinlikleri yaptırılmıştır. Araştırma sonucunda, yaratıcı drama yöntemi ile hazırlanan sosyal beceri eğitimi programının 10-12 yaş işitme engellilerin, “İlk tanıştığı kişilere kendisini tanıtır” ve “Kendisine yardım edildiğinde teşekkür eder” becerilerini öğrenmelerinde etkili olduğu, izleme çalışmasında da bu etkinin sürdüğü tespit etmiştir.

Kılıç ve Tuncel (2009), “Yaratıcı Dramanın İngilizce Konuşmaya Ve Tutuma Etkisi” adlı çalışmalarını öntest-sontest kontrol grubu deneme modelinde tasarlanmışlardır. Deney ve kontrol grupları 24 lise öğrencisi olmak üzere toplam 48 öğrenci üzerinde çalışılmıştır. Deney ve kontrol grupları yansız olarak belirlenmiştir. Uygulama süreci, araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilmiş olup 4 hafta sürmüştür. Uygulama sürecinde kontrol grubu öğrencilerine ders kılavuz kitabında önerilen yöntem ve teknikler uygulanmış, kontrol grubunun aksine deney grubunda ders kılavuz kitabında önerilen aktivitelerin yanı sıra drama uygulamalarına yer vermiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen verilere göre deney ve kontrol gruplarının son test başarı puanları ve son tutum puanları açısından deney grubu lehine anlamlı farklılıklar belirlenmiştir.

Sever, Yalçınkaya ve Mazman (2009), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkili Bir

Öğretim Yöntemi: Dramatizasyon” adlı çalışmalarında dramatizasyon yöntemini bütün yönleriyle ele alıp sosyal bilgiler öğretiminde kullanımının önemini ve etkilerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca sosyal bilgiler dersinde kullanılacak drama örneklerini de sunmuşlardır.

Ceran (2010), “Yaratıcı düşünme teknikleri ile geliştirilen fen etkinliklerinin öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi” adlı çalışması, 2009- 2010 öğretim yılının güz yarısında, Konya İli Meram ilçesi Mehmet Hasan Sert İlköğretim Okulunun 6. Sınıflarında okumakta olan toplam 52 öğrenci üzerinde yürütmüştür. 6. sınıflardan iki şube seçerek, biri deney biri kontrol grubu olarak belirlemiştir. Araştırma 8 hafta sürmüştür. Araştırmada, deney grupları konularını yaratıcı düşünme teknikleri ile geliştirdikleri etkinlikleri öğretmen rehberliğinde işlerken, kontrol grupları ders kitabına bağlı kalarak ders işlemiştir. Araştırmada ön test-son test deseni kullanılmıştır. Uygulama öncesi grupların konular ile ilgili ön bilgi düzeylerini ölçmek için ön test olarak uygulanan başarı testi, uygulama sonrasında grupların başarı düzeylerini karşılaştırmak için son test olarak uygulamıştır. Elde edilen sonuçlara göre, ele alınan konuların yaratıcı düşünme teknikleri ile yapılan öğretiminin, ders kitabına bağlı kalarak yapılan öğretime göre öğrenci başarısı ve tutumu üzerine etkisi daha fazla olmuştur.

Kadan (2013), yüksek lisans çalışmasında, “Yaratıcı Drama Yönteminin Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersindeki Başarı, Tutum Ve Motivasyonlarına Etkisi” ni incelemiştir. Çalışmanın amacı, İngilizce dersindeki “Turistik Yerler”, “Doğal Mirasımız” ve “Bilgisayarlar” ünitelerindeki başarılarına, İngilizce dersine yönelik tutumlarına ve motivasyonlarına etkisini araştırmak ve çalışmadaki öğretmen ve öğrencilerin yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çalışma grubunu 7. sınıfta okuyan 70 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, “İngilizce Dersi Başarı Testi, İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği ve Motivasyon Ölçeği” ni kullanmıştır. 6 haftalık araştırmanın sonucunda, 7. sınıf öğrencilerinin derse yönelik motivasyon ve tutum puanlarının ortalamaları açısından yaratıcı drama yönteminin daha etkili olduğunu fakat başarı testi ortalamalarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını ifade etmiştir.

Erdoğan (2013), “Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öncesi Öğretmenlerin Yazma Becerileri Ve Yazmaya Yönelik Tutumlar” adlı çalışmasını Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 24 öğretmen aday ile yapmıştır. Öğretmen adaylarından, yaratıcı dram yöntemi ile ilgili etkinlikler yazmalarını istemiş ve yazıları "Yazma Beceri Değerlendirme Formu" ile, yazıya yönelik tutumlarını ise "Yazı Tutumu Ölçeği" ile değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların, yaratıcı drama yöntemi hakkında olumlu görüşlerinin olduğu ve yaratıcı drama yönteminin yazmaya yönelik beceri ve

tutumları geliştirdiği görülmüştür.

Çelik, 2015, “7. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı düşünme etkinliklerinin kullanımı” adlı çalışmasını Aydın ili Efeler ilçesi 75. Yıl Vali Muharrem Göktayoğlu Ortaokulunda 2014-2015 eğitim ve öğretim döneminde öğrenim gören sabahçı grubun tüm 7. Sınıfın tüm sabahçı grubuna uygulamıştır. Araştırmada 7-A sınıfı 1. kontrol grubu, 7-C sınıfı 2. kontrol grubu, 7-B sınıfı ise deney grubu olmak üzere toplam 74 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırma 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi 2 ve 3. ünitelerini oluşturan "Ülkemizde Nüfus" ve "Türk Tarihinde Yolculuk" üniteleriyle sınırlı olmakla birlikte 13 hafta sürmüştür. Uygulama öncesinde ders başarısını ölçmek amacıyla kontrol ve deney gruplarına öntest, uygulama sonrasında ise son test uygulamıştır. Ayrıca kalıcılığı tespit edebilmek için son testten 3 hafta sonrasında geciktirilmiş son test uygulaması yapmıştır. Elde edilen verilere göre deney grubu öğrencilerinin, ders başarılarında anlamlı bir artış yaşandığı görülmüş ancak bu farklılık geciktirilmiş son test uygulamalarına yansımamıştır. Deney grubu öğrencilerinde Sosyal Bilgiler dersinden hoşlanma anlamında olumlu bir değişim yaşandığı görülmüştür.

Yüksekyalçın, Gözen, Sancar ve Tokmak (2016), çalışmaya katılan 25 ortaöğretim matematik ve fen öğretmenleri ile yaratıcı dramının, eğitsel amaçlar için dijital öykü oluşturma sürecinde kullanılması hakkındaki algılarını araştırmışlardır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu bir anket ve yapılandırılmamış görüşme formu kullanmışlardır. Araştırmada, yaratıcı dramının dijital hikâyede kullanımı hakkında olumlu görüşler elde etmişlerdir.

Şimşek (2004) “İlköğretim 2. Kademe Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Önemi ve Geliştirme Yolları” adlı çalışmasında, temel dil becerilerinden okuma, yazma, dinleme ve konuşma eğitimiyle birlikte Türkçe öğretiminin genel amaçlarına değindikten sonra konuşma becerisi üzerinde durmuştur. Bununla birlikte konuşma bozuklukları ve kusurların tespitiyle konuşma ve beyin ilişkisine değinmiştir. Konuşma becerisini etkileyen faktörleri ele alarak, bu becerileri geliştirecek öneriler sunmuştur. Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmaların nasıl yapacağını etkinlikler ve örneklerle açıklamıştır.

Yaman (2004) “EFL Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Proje Tabanlı Öğrenme Yoluyla Geliştirilmesine Yönelik Tutumları: Sınırsız Öğrenme Perspektifi” adlı çalışmasında, yabancı dil öğreniminde konuşma becerilerinin proje tabanlı öğrenme yoluyla geliştirilmesine odaklanmıştır. Çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde eğitim alan hazırlık sınıftaki öğrenciler üzerinde deney ve kontrol grupları oluşturularak yapmıştır. Deney grubunun dersleri proje tabanlı öğrenme ile gerçekleştirilirken, kontrol grubundaki öğrenciler ders kitaplarıyla sınırlı kalmışlardır. Sonuçlar oluşturulan tutum ölçeği ile ölçülerek, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının ingilizcenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda konuşma becerisini

arttırıcı bir araç olarak kullanabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Uçgun (2007), yaptığı araştırmada konuşmayı etkileyen faktörler üzerinde durmuştur. Konuşmanın, günlük yaşamın bir parçası olduğunu dile getirerek konuşma becerisi üzerine yapılan çalışmaların yeterli olmadığını söylemektedir. Çalışmasında, konuşma eğitimini etkileyen faktörler üzerinde durarak konuşma becerisini geliştirmeye yönelik öneriler sunmuştur.

Doğan (2009) “Konuşma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Etkinlik Önerileri” adlı çalışmasında, konuşma-iletişim konusunu ele alarak sonrasında konuşma becerisi eğitiminin ve niteliklerinin üzerinde durmuştur. Temel dil becerilerinden konuşma becerisinin, eğitimin her kademesinde ihmal edildiğini dile getirmektedir. Çalışmasında konuşma becerisinin eğitime yönelik çeşitli etkinlik örneklerine yer vermiştir.

Bergil (2010), “İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Alternatif Bir Teknik: Yaratıcı Drama” adlı yüksek lisans çalışmasında, yaratıcı dramının uygulamada ne derece etkili olduğunu araştırmıştır. Amasya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Hazırlık sınıfı öğrencilerinden 60 kişi ile çalışmıştır. Tarama ve deneme modelini beraber kullandığı araştırmasında, verilere öğrenci değerlendirme formu ve anketle ulaşmıştır. Araştırma sonucunda, yaratıcı drama yönteminin, geleneksel öğretim yöntemlerine göre, İngilizcenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda konuşma becerileri üzerinde daha etkili olduğu görülmüştür.

Sallabaş (2011), “Aktif Öğrenme Yönteminin İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Konuşma Becerilerine Etkisi” adlı doktora çalışmasını, 6. Sınıf öğrencileri ile ilgili 12 hafta süren deneysel bir çalışma yapmıştır. Deney ve kontrol grubunu 20 öğrenci oluşturmuştur. Ankara ilçesindeki iki ilkokuldan birini kontrol, diğerini ise deney grubu olarak belirlemiştir. Deney grubunda aktif öğrenme yöntem ve tekniklerine göre ders işlerken, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemlerini kullanmıştır. Deney grubu öğrencileri ile birlikte hazırlıksız konuşma yapmıştır. Araştırma sonucunda, aktif öğrenme yönteminin kullanıldığı sınıftaki öğrencilerin, mevcut Türkçe öğretim programına göre düzenlenen etkinliklerin kullanıldığı sınıftaki öğrencilere göre, konuşma puanlarının daha yüksek çıktığı ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirlemiştir.

Maden (2011), “Rol Kartlarının Konuşma Eğitimindeki Başarı ve Tutum Üzerine Etkisi” adlı çalışmasında, drama tekniklerinden rol kartları ile geleneksel yöntemin konuşma becerisini kazandırmaya yönelik akademik başarı ve Türkçe dersine yönelik tutum üzerindeki etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma grubu Trabzon ilindeki bir ilköğretim okulunun 8. sınıfında eğitim göre 54 öğrenciyi kapsamaktadır. Uygulanan kişisel bilgi formlarına göre

rastgele deney ve kontrol grubu oluşturmuştur. Konuşma becerisine ait veriler gözlem formuna göre, derse yönelik tutumlar ise tutum ölçeği ile toplanarak SPSS' de analiz etmiştir. Araştırma sonucunda rol kartlarının, konuşma becerisinin başarısında ve derse yönelik tutumda, geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Ceran (2012), yapmış olduğu araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarını değerlendirmiştir. Çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümünde 3. sınıfta öğrenim gören 137 öğrenci oluşturmuştur. Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarını tespit etmek için 34 maddelik bir tutum ölçeği hazırlamıştır. Araştırma sonucuna göre, Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyete göre, kız öğretmen adayları lehine olumlu olduğuna ulaşılmıştır. Ders başarı notu değişkenine göre ders başarı notu iyi olan öğrenciler, orta ve geçer olanlarına göre derse karşı daha olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit edilmiştir.

Sağlam ve Doğan (2013), 7. sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşma becerileri üzerinde yaptıkları çalışmayı 98 öğrenci ile yürütmüşlerdir. Öğrencilerin konuşmaları kaydedilmiş sonrasında yazıya geçirilmiştir. Elde ettikleri konuşma metinlerini nicel ve nitel olarak değerlendirmişlerdir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin verilen 3 dakikalık süreyi dolduramayıp, ortalama puanlarının 100 üzerinden 38 olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca hazırlıksız konuşma sırasında öğrencilerin; Türkçenin dil bilgisi yapısına uygun cümle kurmada sıkça hata yaptıkları, kelime bulmakta zorlandıkları, sık sık kelime ve cümle tekrarına düştükleri, çoğunlukla bir plan yapmadan konuştukları, olay ağırlıklı anlatımlara yer verdiklerini tespit ederek, hazırlıksız konuşma becerilerini yetersiz bulmuşlardır.

Yegen (2014), yüksek lisans çalışmasında, ortaokul öğrencilerinin konuşma becerilerinin geliştirilmesinde görsellerin etkisi üzerinde durmuştur. Araştırmasında, nicel yöntemde ön-test son-test kontrol gruplu yarı deneysel model, nitel araştırma yönteminde ise eylem araştırması modelini kullanmıştır. Nicel yöntemde konuşma becerisi değerlendirme formu, nitel yöntemde içerik analizi kullanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, deney grubu öğrencilerinin konuşma becerisi süre ortalaması 3.2 sn., kontrol grubunda 1.3 sn. olarak belirlemiştir. Deney grubu öğrencileri toplamda 440 adet kelime üretirken, kontrol grubu; 238 kelime üretmiştir. Bu sonuçlara göre, görsellerin konuşma becerilerini geliştirdiği ifade edilmiştir.

Bulut (2015), yapmış olduğu doktora çalışmasında, mikro öğretim tekniğinin Türkçe

öğretmen adaylarının konuşma beceri ve kaygılarına etkisini araştırmıştır. Araştırma, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan 3. sınıf öğrencilerine uygulamıştır. Rastgele belirlenen deney ve kontrol grupları oluşturulurken, konuşma becerisi gözlem ve değerlendirme formundan öğretmen adaylarının aldığı puanlara ve cinsiyetlerine dikkat edilerek gruplar denk bir şekilde dağıtılmıştır. Deney gruplarına mikro öğretim tekniğiyle, kontrol grubuna geleneksel yöntemle ders işlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının konuşma becerilerini değerlendirmek amacıyla ‘Konuşma Becerileri Gözlem Formu’ uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerinin geliştirilmesinde mikro öğretim tekniğinin geleneksel öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

2.2.2.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Jindal-Snape, Vettrano, Lowson ve McDuff (2011), “Birincil-İkincil Geçiş Kolaylaştırmak için Yaratıcı Dramayı Kullanma” adlı makale çalışmalarında, başarılı geçiş sürecindeki yaratıcı dramanın etkisini araştırmaktadırlar. Çalışma grubu olarak, İskoçya’daki altı ilköğretim okulunu (357 öğrenci ve 12 öğretmen) seçmişlerdir. Yaratıcı dramanın bu süreçte etkili olup olmayacağını ve bunun nedenlerini öğrenmek için dört drama uzmanından toplanan verileri rapor etmişlerdir. Sonuçlara göre, yaratıcı dramanın geçiş sürecinde etkili bir şekilde kullanabileceğini ifade etmişlerdir.

Hamad (2013), “Suudi Kolejlerinde Güneydeki Kızlar İçin Konuşma Becerilerini Negatif Olarak Etkileyen Faktörler” adlı çalışmasında, eğitmen, öğrenci, müfredat ve ders kitabı, İngilizce öğretim yöntemleri ve alıştırmaları, eğitim ve öğretim ortamı üzerinde durmuştur. 150 öğrenciye anket formu dağıtmıştır. Anket sonuçlarına göre, eğitmenlerin konuşma becerilerini geliştiren stratejileri kullanmadıklarını, konuşma becerilerine kıyasla dinleme becerilerini daha çok kullandıklarını tespit etmiştir. Ayrıca dinleme ve konuşma sınıflarındaki sayıların 30’u geçmemeleri gerektiğini dile getirmektedir.

Batdı (2015), nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yaratıcı dramanın başarıya etkisini belirlemek amacıyla, “Yaratıcı Dramanın Akademik Başarı Üzerine Etkisi: Bir Meta-Analitik ve Tematik Analiz” adlı bir çalışma yapmışlardır. Nicel bölümde meta-analitik yöntem kullanılarak 2000-2014 yılları arasında ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen yaratıcı drama çalışmalarının tümünü dahil etmeye çalışmışlardır. Bu sebeple 40 araştırmayı (8 makale, 28 yüksek lisans ve 4 doktora tezi) incelemişlerdir. Araştırmanın

sonucunda, yaratıcı dramanın akademik başarı da olumlu bir etki gösterdiğini, nitel bulguların da çeşitli alanlar üzerinde etkili sonuçlar verdiğini ifade etmiştir.

Mohammadi ve Safdari (2015), “Konuşma Becerisini Artırmak İçin Mobil Yardımlı Göreve Dayalı Etkinliklerin Pedagojik Değerleri” adlı çalışmalarında, 13-16 yaş aralığında 90 kişi seçmişlerdir. Etkileşimli ve etkileşimsiz olmak üzere oluşturulan iki gruptan, etkileşimli grupta öğrenciler kendi aralarında ders kitapları hakkında iletişime girmeleri sağlanırken, etkileşimsiz grupta birbirleri arasında hiçbir etkileşim olmamıştır. Araştırmanın sonucunda, etkileşimli grubun konuşma becerinin daha iyi geliştiğini ifade etmişlerdir.

Iamsaard ve Kerdpol (2015), çalışmalarında, dramatik faaliyetlerin 11. sınıf öğrencilerinin İngilizce iletişimsel konuşma becerisini geliştirmedeki etkisini incelemişlerdir. Araştırmanın amacı, dramatik etkinliklerin 11. sınıf öğrencilerinin İngilizce iletişim becerilerini geliştirme üzerine etkilerini incelemek ve öğrencilerin konuşma sınıflarında dramatik etkinliklere yönelik görüşlerini incelemektir. Araştırma 7 hafta sürmüştür ve öğrencilerin görüşlerini belirleyebilmek için anket oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda dramatik faaliyetlerin konuşma becerilerini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu görülmüştür.

Dewi, Kultsum, Armadi (2016), çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin konuşma becerilerinin geliştirmesinde iletişimsel oyunların etkisini araştırmışlardır. Araştırma 36 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler röportaj, gözlem, anket ve test ile toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda ön testin ortalaması 60.42 ile 69.02 arasında olduğu ve test sonrası bu ortalamanın 78.77'ye ulaştığı belirtilmiştir. Araştırmanın sonucunda, iletişimsel oyunların, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde olumlu etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Hwang, Shadiev, Hsu, Huang, Hsu ve Lin (2016), çalışmalarında “Web Tabanlı Multimedya Sistemini Kullanarak EFL Konuşmasını Kolaylaştırmak İçin Hikâye Anlatımının Etkileri” ni araştırmışlardır. Çalışmalarında öğrencilerden multimedya sistemi ile bireysel ve etkileşimli hikâyeler üretip, EFL konuşmalarında pratik yapmalarını istemişlerdir. Araştırmada, hikâye anlatımı kullanılan öğrencilerin daha iyi performans sergiledikleri, hikâye anlatım faaliyetlerinin konuşma becerilerini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada, Campbell ve Stanley (1963)'in sınıflama yaptığı ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Zonguldak ili Çaycuma İlçesindeki Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulu'ndaki 3. sınıf öğrencileridir. Bu çalışmada uygulamanın gerçekleştirileceği okul seçilirken öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ve akademik başarıları orta seviyede birbirine yakın olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca okulun araştırmacı tarafından kolay ulaşılabilir olmasına, okullardaki idarecilerin ve öğretmenlerin gönüllü olması ölçüt olarak alınmıştır.

Eğitim öğretim faaliyetleri başlayınca okul idaresinden ve öğretmenlerden 3. sınıflar hakkında bilgi toplanmış, birbirine denk olduğu düşünülen iki sınıfla çalışılması uygun bulunmuştur. Seçilen bu sınıflardaki öğrencilerin konuşma bozukluklarının olmamasına fakat daha güzel ve etkili konuşma özelliklerine sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Yine 3. sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerde çalışmanın amacına uygun verileri sağlayacakları düşünülmüştür. Bu sonuçlara göre rastgele (random) örnekleme yoluyla seçilen sınıfların biri kontrol (3-A), diğer sınıf ise deney (3-B) grubu olarak belirlenmiştir. Çalışma deney grubunda 21 ve yine kontrol grubunda 21 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımını Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları

Cinsiyet	Deney Grubu		Kontrol grubu		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Kız	17	73.9	11	47.9	28	60.8
Erkek	6	26.1	12	52.1	18	39.1
Toplam	23	100	23	100	46	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, çalışma grubu 3-A ve 3-B sınıfları olmak üzere iki gruptan oluşmuştur. 3-A sınıfını oluşturan öğrenciler kontrol grubu (n=23), 3-B sınıfını oluşturan öğrenciler ise deney grubu (n=23) olarak belirlenmiştir. Deney ve kontrol grupları rastgele oluşturulmuştur. Deney grubunda öğretim yaratıcı drama yöntemi ile, kontrol grubunda ise mevcut öğretim programı ile yapılmıştır. Nicel verilerin elde edilmesinde konuşma alanına yönelik yeterliliklerini ölçmek amacıyla “Konuşma Becerisi Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Bu form, 3. sınıf Türkçe dersi sözlü iletişim kazanımları ve ilgili literatür tarandıktan sonra araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formun oluşturulmasında Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümündeki uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Aynı zamanda konuşma becerilerinin geliştirilmesi amacı ile yaratıcı drama yöntemi kullanılmıştır. Uygulama süreci, araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kontrol grubu öğrencilerine ders kılavuz kitabında önerilen yöntem ve teknikler uygulanmıştır. Kontrol grubunun aksine, deney grubunda önerilen aktivitelerin yanı sıra drama uygulamaları yer almıştır. Yaratıcı drama, öğrencilerin seviyelerine uygunluğu dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama ortamı olarak öğrencilerin rahat etmelerini sağlayacak okulun salonu, kontrol grubunda ise sınıf ortamı kullanılmıştır.

Konuşma becerisini geliştirmede kullanılacak sorular 3. sınıf Türkçe Dersi kitabında kazanım ve metinlerde yer alan “Sağlık ve Çevre” teması üzerine hazırlanmıştır. Konuşmayı yapacak öğrenci kura çekerek sorusunu belirleyip konuşmaya başlamıştır. Öğrencilerin konuşmaları kamera aracılığıyla kaydedilmiştir. Bu kayıtlar verilerin analizi sırasında kullanılmıştır. Aşağıda veri toplama araçlarının geliştirilmesine ilişkin bilgiler başlıklar halinde verilmiştir.

3.3.1. Konuşma Becerisi Değerlendirme Formu

Öğrencilerin konuşmalarını değerlendirirken kullanılan form şu şekilde hazırlanmıştır: İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu'ndaki konuşma becerisi ile ilgili kazanımlardan hazırlıksız konuşma ile ilgili sorular tespit edilmiş ve Program'da yer alan puanlama ölçeği örneğinden hareketle bir Puanlama Ölçeği oluşturulmuştur. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki üç alan uzmanı değerlendirilmesi ile birlikte değerlendirme formunun son şekli verilip üç başlık altında toplanmıştır. Konuşma maddeleri “Konuşma Başlangıcı”, “Dil Becerisi” ve “Ses ve Beden Dili” olmak üzere üç boyutta sınıflandırılmıştır. Formun “Konuşma Başlangıcı” boyutunda 7 madde, “Dil Becerisi” boyutunda 10 madde, “Ses ve Beden Dili” boyutunda 7 madde olmak üzere toplam 26 madde yer almaktadır (Ek-2). Formda 26 madde yer almaktadır. En yüksek puan 5 olduğu için ölçekten alınabilecek en yüksek puan 130'dur. Değerlendirmeden sonra alınan toplam puanlar hesaplanmış ve 100'lük sisteme çevrilmiştir. Konuşma becerisi değerlendirme aşağıdaki şekilde dereceli puanlama anahtarına göre puanlandırılmıştır:

Hiç Gözlenmedi	= 1
Çok Az Gözlendi	= 2
Orta Derecede Gözlendi	= 3
Çoğu Zaman Gözlendi	= 4
Her Zaman Gözlendi	= 5

3.3.2. Ön Test- Son Test Soruları

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerilerini değerlendirebilmek için öğrencilerle hazırlıksız konuşma yapılmıştır. Hazırlıksız konuşma adına seçilen konular, öğrencilerin daha önce işledikleri konulardır. Bu nedenle 3. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuzundan yararlanılarak ön test 25, son test 28 olmak üzere 53 adet soru hazırlanmıştır. Soruların hazırlanmasında uzman görüşünden yararlanılmıştır. Sorular bir kutu içerisine koyulup, her öğrenciye rastgele bir soru seçtirilmiştir. Her öğrenci seçtiği soru hakkında konuşmuş, diğer öğrencilerin ise konuşmacıyı dinlemeleri sağlanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin değerlendirilmesi oluşturulan konuşma becerisi değerlendirme

formuna göre olmuştur. Araştırma sürecinde kullanılan ön test ve son test soruları aşağıda verilmiştir.

Ön Test Soruları

- Okul kuralları nelerdir?
- Okul kurallarına uymazsak neler olur?
- Toplu taşıma araçlarında nasıl davranmalıyız? Anlatınız.
- Trafik kurallarımız nelerdir? Açıklayınız.
- Trafik kazalarını önlemek için neler yapmalıyız?
- Aile bireyleriniz arasındaki farklılıklar nelerdir? Anlatınız.
- Ailenizde iş bölümü yapılarak gerçekleştirdiğiniz hangi işler vardır?
- Yaşadığınız çevrede doğanın yeterince korunduğuna inanıyor musunuz? Açıklayınız.
- Çevrenizde en çok sevdiğiniz kişi kimdir? Neden?
- Arkadaşın ya da arkadaşların ile görüştüğün zaman neler yapıyorsunuz?
- Kitaplar bize her bilgiyi verebilir mi? Açıklayınız.
- Öğretmensiz bir okul düşünülebilir mi? Neden?
- Öğretmeninizle ilgili yaşadığınız bir anınızı anlatınız.
- Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?
- Derslerinize çalışmadığınızda kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Niçin?
- Çiftçilerle ilgili neler biliyorsunuz?
- Beğendiğiniz bir reklam var mı? Niçin?
- Sebze ve meyvelerin tüketiminde nelere dikkat edilmelidir?
- Yerli malı kullanmaya özen gösteriyor musunuz? Hangi ürünlerde yerli malı kullanıyorsunuz?
- Neden tutumlu olmalı ve yerli malı kullanmalıyız?
- Toplumda farklı meslek grupları niçin vardır?
- İleride hangi mesleği seçmeyi düşünüyorsunuz? Niçin?
- Sizce ülkemizde herkes sevdiği ve istediği mesleği yapıyor mu? Niçin?
- Çevreyi kirleten unsurlar nelerdir? Anlatınız.
- Kişisel temizliğinize dikkat eder misiniz? Anlatınız.

Son Test Soruları

- Okul kuralları nelerdir?

- Okul kurallarına uymazsak neler olur?
- Toplu taşıma araçlarında nasıl davranmalıyız? Anlatınız.
- Trafik kurallarımız nelerdir? Açıklayınız.
- Trafik kazalarını önlemek için neler yapmalıyız?
- Aile bireyleriniz arasındaki farklılıklar nelerdir? Anlatınız.
- Ailenizde iş bölümü yapılarak gerçekleştirdiğiniz hangi işler vardır?
- Yaşadığınız çevrede doğanın yeterince korunduğuna inanıyor musunuz? Açıklayınız.
- Çevrenizde en çok sevdiğiniz kişi kimdir? Neden?
- Arkadaşın ya da arkadaşların ile görüştüğün zaman neler yapıyorsunuz?
- Kitaplar bize her bilgiyi verebilir mi? Açıklayınız.
- Öğretmensiz bir okul düşünülebilir mi? Neden?
- Öğretmeninizle ilgili yaşadığınız bir anınızı anlatınız.
- Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?
- Derslerinize çalışmadığınızda kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Niçin?
- Çiftçilerle ilgili neler biliyorsunuz?
- Beğendiğiniz bir reklam var mı? Niçin?
- Sebze ve meyvelerin tüketiminde nelere dikkat edilmelidir?
- Yerli malı kullanmaya özen gösteriyor musunuz? Hangi ürünlerde yerli malı kullanıyorsunuz?
- Neden tutumlu olmalı ve yerli malı kullanmalıyız?
- Toplumda farklı meslek grupları niçin vardır?
- İleride hangi mesleği seçmeyi düşünüyorsunuz? Niçin?
- Sizce ülkemizde herkes sevdiği ve istediği mesleği yapıyor mu? Niçin?
- Çevreyi kirleten unsurlar nelerdir? Anlatınız.
- Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?
- Sebze ve meyvelerin tüketiminde nelere dikkat edilmelidir?
- Açıkta satılan yiyecekler sağlıklı mıdır? Açıklayınız.
- Kişisel temizliğinize dikkat eder misiniz?

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli bilgi okul idaresine ve deney grubu için belirlenen sınıf öğretmenine iletildikten sonra Çaycuma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama izin

dilekçesi alınmıştır (Ek1).

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test sonuçlarını belirlemek için öğrencilerle ilk önce sınıf öğretmenleriyle birlikte konuşma süreci başlatılmıştır. Sonrasında 3. sınıf Türkçe öğretmen kılavuzundan yararlanılarak oluşturulan sorular her bir öğrenciye sorulmuştur. Öğrenciler soruları bir kutunun içerisinde rastgele seçerek cevaplamışlardır. Öğrencilerin birbirinden etkilenmemesi için her öğrenciye ayrı sorular çektilirip farklı konular üzerinde konuşması sağlanmıştır. Konuşmalar araştırmacı tarafından video kamera yardımıyla kaydedilmiştir. Kaydedilen konuşmalar konuşma becerisi değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir. Ön test son test değerlendirme 2 haftada gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, 3-A kontrol grubu ve 3-B deney grubu olmak üzere rastgele seçilerek yapılmıştır. Deney grubundaki öğrencilere “Sağlık ve Çevre” temasında konuşma becerilerini geliştirmek için yaratıcı drama yöntemi ile 4 hafta öğretim yapılmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilere ise mevcut öğretim programına göre ders yapılmıştır.

Deney grubunda yaratıcı drama da hedeflenen düşüncelerin bir sonuca varması için belirli aşamalardan geçmesi gerekmektedir. Bu nedenle deney grubundaki öğrenciler belirli aşamalarla yaratıcı drama etkinliklerini gerçekleştirmişlerdir. Bu aşamalar aşağıda açıklanmıştır:

1. Isınma- Hazırlık Aşaması

Bu aşamada, yaratıcı drama ile ilgili küçük etkinlikler yapılmış ve oyunlar oynanmıştır. Bu etkinlikler daha çok içe dönük ve gelişigüzel oluşturulmuştur. Bu etkinlikleri yapmaktaki amaç, grubun etkileşimini sağlamak ve öğrencilerin aralarındaki etkileşimleri güçlendirmektir. Bir diğer aşamaya geçmeden önce hazırlık oluşturulmuştur. Öğrencilerden kimin hangi karaktere sahip olacağı rastgele araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Canlandırmaya geçmeden önce araştırmacı tarafından oluşturulan konuşma metinleri öğrencilere dağıtılmıştır. Öğrencilere belirli süre verilip ön çalışma yapmaları sağlanmıştır.

2. Canlandırma Aşaması

Bu aşama, yaratıcı dramının başlangıç noktası olarak kabul edilir. Bu nedenle bir önceki aşamada belirlenen gruplar, pilot uygulamadan sonra çocukların seviyelerine göre

ekleme ve çıkarmalar yapılarak canlandırılmalarına geçilmiştir. Dramalar sınıf ortamının yetersiz kalmasından dolayı okulun konferans salonunda gerçekleştirilmiştir (Ek 3).

3. Değerlendirme Aşaması

Drama çalışmaları yapıldıktan sonra elde edilen sonuçlar öğrencilerle birlikte değerlendirilip tartışılmıştır. Öğrenciler, gözlemlediklerini, duygu ve düşüncelerini sınıf ortamında konuşarak rahatça dile getirmişlerdir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında, öğrenciler duygu, düşünce ve gözlemlerini rahatça dile getirebilmişlerdir. Sınıfta samimi bir ortam oluşmuştur.

Uygulama sonunda öğrencilerin konuşma becerilerini değerlendirmek adına son test soruları hazırlanmıştır. Son test soruları, ön test sorularından 8 soru çıkarılıp yerine 6 soru eklenerek oluşturulmuştur. Ön testteki süreç gibi, son testte de sorular her bir öğrenciye rastgele seçtirilmiştir. Konuşmalar, araştırmacı tarafından video kamera aracılığıyla kayıt altına alınıp, kaydedilen konuşmalar konuşma becerisi değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen puanlarla istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Deney grubunda yaratıcı drama etkinlikleri için “Sağlık ve Çevre” teması temel alınarak öğrencilerin seviyelerine uygun drama metinleri hazırlanmıştır. Drama metinleri aşağıda verilen konulara göre oluşturulmuştur.

- Sağlık
- Sağlıklı ve dengeli beslenme
- Sağlığımızı korumak ve sağlık bilinci oluşturmak
- Kişisel temizlik
- Çevreyi temizliği
- Doğanın korunması ve güzelleştirilmesi
- Ses ve görüntü kirliliği
- Hayvan sevgisi

Araştırmacı tarafından hazırlanan drama metinleri için alanında çalışan öğretim üyelerinden ve sınıf öğretmenlerinden uzman görüşü alınmıştır. Araştırma süresi 6 hafta sürmüştür. Bu süre içerisinde hazırlanan metinlerin tamamına aşağıda yer verilmiştir.

1) PİL

Ben bir pilim. Her evde bulunurum. Uzaktan kumandalar, kablosuz telefonlar, bazı oyuncaklar, saatler, hesap makineleri benim sayemde çalışırlar. Çocukların benden uzak durması gerekir. Çünkü çocukların ilgisini çektiğim için beni ağızlarına götürebilirler. Yanlış kullanıldığım ya da hasar gördüğüm zaman içimdeki alkali madde akar ve yanmalara sebep olurum. Ömrüm çok uzun değildir. Belli bir süre sonra kullanılmaz hale gelir ve yok edilerek yeni bir pille değiştirilirim. İçimdeki zararlı maddelerin çevreye zarar vermemesi için kullanılmaz hale geldiğimde farklı bir yerde biriktirilmem gerekmektedir. Toprağa atılırsam içimdeki zararlı madde toprağa karışır ve çevreye çok büyük zararlarım olur. Lütfen beni çöp atıkları olan çöp kutusuna atın. Bu şekilde çevreye duyarlı bir insan olarak çevrenizi korumuş oluruz.

2) AĞAÇ(Yanında kağıt olacak)

Ben bir ağacım. Doğanın olmazsa olmazıyım. Çünkü doğaya asla zarar vermem aksine yararlarım saymakla bitmez. Yararlarımdan biraz bahsetmek gerekirse, havayı temizleyip oksijen üreterek insanların sağlıklı yaşamasını sağlarım. Toprağın kaymasını önler, hayvanlara yuva olurum. Benim birçok türüm vardır ve sizlere sayıca yiyecekler, meyveler veririm. Doğayı deprem, sel gibi doğal afetlere karşı korurum. Okumanız için en gerekli şeylerden biri olan defter, kitaplarınız benden sağlanır. Beni yok etmemeniz, aksine korumanız gerekmektedir. En küçük bir yangında yok olur giderim. Lütfen bana sahip çıkın, sigara izmaritlerinizi ve yanıcı aletlerinizi benden uzak tutun. Beni ev, bina yapmak için kesmeyin ki bende size sağlıklı bir gelecek sağlayım.

3) KAĞIT

İnsanların vazgeçemediği maddelerden biriyim. Çünkü bensiz yazı yazamaz, kitap oluşturamazlar. Özellikle öğrencilerin bir numaralı okul malzemelerinden biriyim. Beni oluşturan şey ağaçtır. Siz insanlar ağaçları koruduğunuz sürece beni meydana getirebilirsiniz. Bir de beni geri dönüşüm kutularına attığınız takdirde beni tekrar ağaçlar kesilmeden meydan getirebilirsiniz. Daha fazla ağaçların yok olmaması için beni geri dönüşüme atın ve ağaçlarımız yok olmasın.

4) MEYVE AĞACI(Elma, armut)

Bende arkadaşşıma katılıyorum. Biz meyve veren ağaçlar sizlere çok güzel yiyecek imkanı sağladığım için çok mutluyum. Yapraklarımız ilkbaharla birlikte renklenir, çiçekler açar ve böylece doğayı daha çok gzelleştiririz. Üzerimde çok güzel, sağlıklı meyveler yetişir. Eğer beni yok ederseniz sizleri bu yiyeceklerden yok etmiş oluruz. Çünkü bize ne kadar iyi bakarsanız biz de size o kadar sağlıklı oluruz. Lütfen bizi koruyun.

5) GÜRÜLTÜ

Maalesef kendimin iyi yönlerinden bahsedemicem. Çünkü benim kirliliğim insanların ve hayvanların hayatlarını olumsuz etkiliyor. Yüksek sesle müzik dinlendiğinde ortaya çıkarım. Özellikle motorlu araçların seslerinden ortaya çıkıp, sanayi alanlarındaki ses kirliliğine sebep olurum. İnsanlar benim yüzümden stres, panik atak, duyma kaybı, uyku bozuklukları gibi bazı sağlık sorunları yaşarlar.

6) PLASTİK ATIK(Poşet, plastik şişe, plastik kap)

Biz bir plastik atığız. Günlük yaşamda hemen hemen her yerde kullanırız. Çok büyük bir bölümümüz kısa süreli kullanımlar için tasarlanıp üretilmiştir. Bu nedenle insanların hayatlarını kolaylaştırabiliyoruz. En önemli özelliğimiz ise geri kazanılan maddeler olmamızdır. Bu yüzden bizleri geri dönüşüm kutularına atıp tekrar kazanmanız gerekmektedir. Yoksa doğayı kirletmiş oluruz. Doğamıza sahip çıkma adına lütfen bizi doğru kullanın ve bizler için geri dönüşüm kutuları oluşturun ve bizleri o kutunun içinden başka bir yere atmayın.

7) CAM ATIKLARI

Ben bir cam atık kutusuyum. Bana atılan atıklar hep cam parçalarıdır. Camlar doğru kullanıldığında çok yararlı bir maddedir. Örneğin yiyecekleri saklamak için çoğunlukla cam önerirler, çünkü sağlık açısından daha iyidir. Tabi kolaylıkla da kırılabilirler. Kırıldıkları anda çöpe atmak için beni kullanırlar. Bazı insanlar ise bana atmak yerine yerlere ya da herhangi bir çöp kutusuna atarlar fakat ne kadar tehlikeli olduğunun farkında değillerdir. Çok

rahat bir şekilde insanları arayabilir hatta ölümüne bile sebep olabilirim. Fakat bana attıkları an beni geri dönüşüme yolluyorlar ve içimdekileri tekrar doğaya kazandırmış oluyorlar. Dikkat edersek inanın hepiniz çok seviniriz.

8) DUMAN

Ben kirlili bir dumanım. Çünkü insanlar beni doğru kullanmadılar ve fabrikadan çıkan dumanları filtrelemeden yani temizlemeden havaya sardılar. Bu yüzden insanlar benden çok rahatsız oluyorlar. Haklılar çünkü doğayı çok kirletiyorum.

9) YAĞ ATIKLARI

Ben kızgın yağ atığı deposuyum. Yağlar tehlikeli maddelerdir. Eğer siz insanlar yağları benim içime değil de toprağa ya da lavaboların içine dökerseniz doğayı tamamen kirletmiş olursunuz. Örneğin, yağları lavabolara, çöpe ya da denize, göllere döktüğünüzde yağlar su yüzeyini kaplar ve havadan suya oksijen transferini önleyerek balıkların ve diğer canlıların ölümüne neden olur. Bu nedenle yağların doğaya zarar vermemesini istiyorsanız çevrenizde beni eksik etmeyin ve yağları bana döktüğünüz an doğayı korumuş olursunuz. Ayrıca atık yağlar geri dönüştürülerek elektrik ve biyodizel üretilir.

10) PARFÜM VE DEODORANT

Bizler insanların vazgeçilmezi durumundayız. Çünkü insanları ve etrafı çok güzel kokuturuz. Fakat doğaya bir o kadar zararlıyız. Bizlerin içindeki gazlar ozon tabakasının delinmesine sebep oluyor. Ozon tabakasının delinmesi de insanların sağlığının bozulmasına sebep oluyor. Cilt kanseri ortaya çıkar, bitkilerin büyük bir bölümü yok olur, gözlere sebep verip körlüğe bile neden olur. Bu nedenle doğal sabunlar ve doğal kokular kullanmaya özen göstermelisiniz. Güneş ışınlarından korunmak için doğal yağlar kullanmalısınız.

En büyük güç insanlar olduğu için doğayı korumakta elimizdedir. Çünkü üretim toplumunun var olması tüketim toplumuna bağlıdır. Doğayı koruyup onun güzelleşmesi için el birlik olalım. Çünkü sağlıklı, huzurlu ve mutlu bir hayat yaşamak hepimiz hakkıdır.

11) KÜFLÜ EKMEK

Ben küflü ekmeğim. Bizler nemli ortamlarda uzun süre beklediğimizde bu duruma gelir ve sağlığınıza zarar veririz. Örneğin, salçaların üstünde oluşan küfleri annelerimiz yemek yaparken küflü kısmı atıp daha sonra yemeklerin içine o salçayı katmaya devam eder. Bu doğru bir davranış değildir. Çünkü küfler belli bir süre sonra tüm besinlere yayılır. Bunun yenmesi durumunda bağışıklık sistemi çökerek akciğer ve karaciğer zarar görür.

SENARYO

Uygulama Süresi	15 dakika
Amaç	Sağlığımızı korumak ve sağlık bilinci oluşturmak
Uygulama Seviyesi	İlköğretim 3. Sınıf
Kişiler	Öğretmen(Asya), 1. öğrenci(Halenur), 2. öğrenci(Hasan Deniz), 3. öğrenci(Bürde), Hemşire(Duru)

Uygulama Aşamaları

1.Aşama

Canlandırılmaya geçmeden önce sağlık ve sağlık bilinci ile ilgili kısa bir ön konuşma yapılır. Sağlığımızı korumanın öneminden bahsedilir. Sonra drama yapılacak metin öğrencilere çoğaltılarak dağıtılır. Daha sonra 5 tane öğrenci seçilerek kimin hangi karakter olacağı söylenir.

2.Aşama

Canlandırılmaya geçmeden önce hazırlıklar yapılır ve hazırlıklar için belli bir süre verilir. Olay öğretmen, 3 öğrenci ve okula aşı yapmaya gelen bir hemşire arasında geçmektedir. Bu nedenle öğrencilerden bir öğretmen, öğrenci rolünü üstlenecek 3 öğrenci ve aşı için 1 tane sağlık hekimi seçilir. Canlandırma süresi 15 dakika, etkinliğin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi 15 dakika olarak belirlenir.

(Öğretmen, beslenme saatinin geldiğini ve öğrencilere beslenmelerini açmaları gerektiğini hatırlatır.)

Asya: Çocuklar, haydi beslenme vakti! Ellerinizi yıkamak için lavaboya gidebilirsiniz.

Halenur: Tamam öğretmenim, hemen gidiyorum.

Hasan Deniz: Peki öğretmenim.

Bürde: Öğretmenim, ben elimi derse girmeden önce yıkamıştım.

Asya: Ellerimizi her zaman yemekten önce ve sonra yıkamalıyız. Ders sırasında ellerin ile birçok şeye dokunarak ellerine mikrop bulaştırmış oluyorsun, bu nedenle yıkaman gerekiyor.

(Öğrenciler ellerini yıkamaya gitmişlerdir. Halenur ellerini güzelce sabun ile yıkarken, Hasan Deniz sadece su ile ellerini yıkamış, Bürde ise ellerini yıkamadan sınıfa geri gelmiştir.)

Halenur: Öğretmenim ben ellerimi sabun ile yıkarken, Bürde ellerini yıkamadı. Hasan ise elini sadece su ile yıkadı. Doğru davranış yapmadılar.

Hasan: Benim ellerim temiz olduğu için ellerimi sadece sudan geçirdim, sabuna gerek yoktu.

Bürde: Ellerimi yıkamayı sevmiyorum ve ellerimin temiz olduğunu düşünüyorum!

Asya: Hastalıklardan korunmanın en güzel yolu sağlıklı beslenmek ve ellerimizi sürekli yıkamaktır erkek ve kız. Eğer sizler ellerinizi yıkamazsanız sürekli hastalanırsınız.

(Halenur örtüsünü masasının üstüne açarken, Hasan ve Bürde'nin masa örtüleri yoktur ve beslenmesini sırasının üstüne koyarlar.)

Bürde: Annem, benim süt içmediğimi bildiği halde ısrarla her gün beslenmeme süt koyuyor ve ben bu durumu hiç sevmiyorum.

(Beslenmesinde süt yerine hazır meyve suyu vardır. Fakat meyvesi, yumurtası bulunmaktadır.)

Halenur: Ben beslenmemi çok seviyorum çünkü hep istediğim şeyler var.

(Bürde' nin beslenmesi hep abur cubur ile doludur. Sağlıklı yiyecekler beslenmesinde bulunmaz.)

Halenur: Bürde, onları yiyerek sağlığına çok büyük zarar veriyorsun, bizim sağlıklı beslenip hemen büyümemiz gerekiyor.

Asya: Çocuklar, Halenur haklı. Beslenmenize dikkat etmeniz gerekiyor. Sağlıklı beslenme böyle olmaz. Her gün süt içmeniz, meyve yemeniz gerekmektedir. Yoksa sağlıklı gençler olamazsınız.

Bürde: Öğretmenim, ben bunları yemek istiyorum, lütfen ısrar etmeyin.

(Bürde çocuk ısrarlara rağmen, öğretmeni dinlemez ve beslenme saatinde abur cabur yemeye devam eder. Çocuklar kahvaltısını bitirir. Kızlar örtüsünü kaldırır ve teneffüs zili çalar.)

Halenur: Haydi arkadaşlar, ellerimizi yıkamaya gidelim.

Bürde: Ellerimizi şimdi yıkadık Hale, ne gerek var sürekli yıkamaya.

Hasan: Bende ellerimi yıkamıcam, sen yıka.

(Tekrar zil çalar, öğretmenle birlikte aşı yapmak için okula gelen hemşire sınıfa girer.)

Asya: Çocuklar, bugün aşı günümüz. Haydi herkes aşı için hazırlanıp sıraya girsin.

Duru: Merhaba çocuklar, sağlığınıza koruma için en gerekli şeylerden biri de aşılarımızı düzenli yaptırmaktır. Aşı sayesinde mikroplardan ve hastalıklardan korunmuş oluruz.

Bürde: Ben aşı olmam çünkü canım acır.

Halenur: Benimde canım acıyor fakat olmamız gerekir.

Hasan: Canımız çok acımaz bence, haydi ilk önce ben sıraya gireyim.

(Herkes sırasıyla aşı olur fakat İpek çok korkar, sınıftan kaçar ama yine de zorla aşı yapılır.)

Duru: İşte bu kadar. Hepinize aferin. Hepiniz hastalıklardan aşı sayesinde korunmuş oluyorsunuz. Sağlığınıza dikkat edin, bol bol meyve yiyin, ellerinizi sık sık yıkayın. Hepiniz hoşçakalın

Asya: Bize bu güzel bilgileri verdiğiniz için çok teşekkür ederiz hemşire hanım, hoşçakalın.

(Hemşire sınıftan çıkar ve zil çalar.)

3.5.Verilerin Analizi

Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel modelde gerçekleştirilmiş nicel bir araştırmadır. Deney grubunda yer alan öğrencilere yaratıcı drama etkinlikleri, kontrol grubundaki öğrencilere ise mevcut programa uygun etkinlikler uygulanmıştır. Araştırma 6 haftada gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Konuşma becerisi değerlendirme ölçeği, deney ve kontrol grubunda yapılan çalışmalarda hem ön test hem de son test olarak kullanılarak, verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılarak nicel veri analizi teknikleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, yüzde, standart sapma, normallik testi ve bağımlı gruplar t-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulup yorumlanmıştır.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön ve son test puanlarına ait normallik testleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2

Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Normallik Testi Sonuçları

Gruplar	Bağımlı Değişken	Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p
Kontrol Grubu	Ön Test Puanları	.958	23	.329*
	Son Test Puanları	.937	23	.157*
Deney Grubu	Ön Test Puanları	.952	23	.423*
	Son Test Puanları	.951	23	.301*

Tablo 2’de yer alan normallik testi sonuçları incelendiğinde deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ölçme araçlarından elde ettikleri öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiği görülmektedir ($p>0.05$). Buna göre araştırmada öğrencilerin öntest ve sontestten aldıkları puanların analizleri parametrik testlerden ilişkisiz (Bağımsız) örneklem için t testi kullanılarak yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun ön test düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen soruya ilişkin ön-test başarı puan ortalamalarının gruplara göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bağımsız gruplar için t testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 3’ te verilmiştir.

Tablo 3

Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Öncesi KBDÖ’ ye Göre Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	p
Deney	23	3.45	9.299			
				46	.561	.578*
Kontrol	23	3.38	9.617			

* $p>0.05$

Tablo 3’ e göre deney ve kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Buna göre deney ve kontrol gruplarının birbirine denk olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen soruya ilişkin son-test başarı puan ortalamalarının gruplara göre farklılaşp farklılaşmadığına yönelik bağımsız gruplar için t testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4’ te verilmiştir.

Tablo 4

Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	p
Deney	23	3.56	9.351			
				46	6.914	0.00*
Kontrol	23	2.92	5.024			

*p<0.05

Tablo 4’ e göre deney ve kontrol gruplarının son KBDÖ testinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{deney}=3.71$ $\bar{X}_{kontrol}=3.05$). Ortaya çıkan sonuçlara göre yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre konuşma becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

4.2.1. İkinci Alt Probleme Ait Birinci Alt Boyut

İkinci alt probleme ait birinci alt boyut olan “Konuşma Başlangıcı” incelendiğinde uygulama sonrası konuşma puanlarının hem deney grubunda hem de kontrol grubunda normal dağıldığı (p>0.05) görülmektedir. Bu sebepten dolayı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Konuşma Başlangıcı” alt boyutu son testi arasında anlamlı bir fark olup olmadığı parametrik

testlerden ilişkisiz (Bağımsız) örneklem için t testi ile sınılanmış ve yedi maddeden oluşan “Konuşma Başlangıcı” alt boyutu ile ilgili veriler Tablo 5’ de verilmiştir.

Tablo 5

Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Konuşma Başlangıcı” Alt Boyutu İçin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	p
Deney	23	3.87	2.668			
				46	7.825	0.00*
Kontrol	23	3.00	2.645			

*p<0.05

Tablo 5’ e göre deney ve kontrol gruplarının uygulama sonrası “Konuşma Başlangıcı” alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<005). Ortalamalar dikkate alındığında bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir ($\bar{X}_{deney}=3.87$ $\bar{X}_{kontrol}=3.00$). Buna göre, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin mevcut programa göre uygulama yapılan kontrol grubundaki öğrencilerden “Konuşma Başlangıcı” alt boyutunda konuşma becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu yorumu yapılabilir.

4.2.2. İkinci Alt Probleme Ait İkinci Alt Boyut

İkinci alt probleme ait ikinci alt boyut olan “Dil Becerisi” incelendiğinde uygulama sonrası konuşma puanlarının hem deney grubunda hem de kontrol grubunda normal dağıldığı (p>0.05) görülmektedir. Bu sebepten dolayı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Dil Becerisi” alt boyutu son testi arasında anlamlı bir fark olup olmadığı parametrik testlerden ilişkisiz (Bağımsız) örneklem için t testi ile sınılanmış ve on maddeden oluşan “Dil Becerisi” alt boyutu ile ilgili veriler Tablo 6’ da verilmiştir.

Tablo 6**Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Dil Becerisi” Alt Boyutu İçin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları**

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Deney	23	3.43	4.271			
				46	5.023	0.00*
Kontrol	23	2.89	2.946			

*p<0.05

Tablo 6’ ya göre deney ve kontrol gruplarının uygulama sonrası “Dil Becerisi” alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Ortalamalar dikkate alındığında bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir ($\bar{X}$ deney=3.43 $\bar{X}$ kontrol=2.89). Buna göre, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin mevcut programa göre uygulama yapılan kontrol grubundaki öğrencilerden “Dil Becerisi” alt boyutunda konuşma becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu yorumu yapılabilir.

4.2.3. İkinci Alt Probleme Ait Üçüncü Alt Boyut

İkinci alt probleme ait üçüncü alt boyut olan “Ses ve Beden Dili” incelendiğinde uygulama sonrası konuşma puanlarının hem deney grubunda hem de kontrol grubunda normal dağıldığı ($p>0.05$) görülmektedir. Bu sebepten dolayı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin “Ses ve Beden Dili” alt boyutu son testi arasında anlamlı bir fark olup olmadığı parametrik testlerden ilişkisiz (Bağımsız) örneklem için t testi ile sınanmış ve yedi maddeden oluşan “Ses ve Beden Dili” alt boyutu ile ilgili veriler Tablo 7’ de verilmiştir.

Tablo 7**Deney ve Kontrol Gruplarının Uygulama Sonrası “Ses ve Beden Dili” Alt Boyutu İçin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları**

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Deney	23	3.42	4.395	46	3.478	0.01*
Kontrol	23	2.88	2.696			

*p<0.05

Tablo 7’ ye göre deney ve kontrol gruplarının uygulama sonrası “Ses ve Beden Dili” alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<005). Ortalamalar dikkate alındığında bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir ($\bar{X}$ deney=3.42 $\bar{X}$ kontrol=2.88). Buna göre, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin mevcut programa göre uygulama yapılan kontrol grubundaki öğrencilerden “Ses ve Beden Dili” alt boyutunda konuşma becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu yorumu yapılabilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“İlkokul 3. sınıf Türkçe dersinde, konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun ön test-son test düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilen üçüncü alt probleme ilişkin bağımlı gruplar t-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 8’ de sunulmuştur.

Tablo 8**Deney Grubu Ön Test -Son Test KBDÖ’ ye İlişkin Bağımlı Gruplar T Testi Sonuçları**

Deney Grubu	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	p
-------------	---	-----------	---	----	---	---

Ön Test Puanı	23	82.86	9.299			
				46	5.558	0.00*
Son Test Puanı	23	85.47	9.351			

*p<0.05

Tablo 8' e göre deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5.558$; $p<0.005$; $p<0.01$). Bu farkın son test puanı lehine olduğu görülmektedir ($\bar{X}=85.47$). Buna göre yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencilerin KBDÖ puanları uygulama sonrasında artmıştır. Bu durumda yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 9

Kontrol Grubu Ön Test -Son Test KBDÖ' ye İlişkin Bağımlı Gruplar T Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	p
Ön Test Puanı	23	81.30	9.617			
				46	-7.190	0.00*
Son Test Puanı	23	70.17	5.024			

*p<0.05

Tablo 9' a göre kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=-7.190$; $p<0.005$; $p<0.01$). Bu farkın ön test puanları lehine olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak sunulan önerilere yer verilmiştir.

5.1.Sonuç ve Tartışma

Öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif hale getirerek, fikirlerini ortaya koymasını sağlayan problemleri kendi kendilerine ya da grupla çözmeye teşvik eden, bağımsız öğrenen bireyler yetişmesini sağlayan yaratıcı drama; gelişim ve öğrenme dersinde öğrencilerin grupla bir işi yapma ve yürütme becerileri, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerileri üzerinde etkilidir.

Yapılan çalışmada yaratıcı drama yöntemi uygulanırken yapılan ön hazırlık çalışmaları beklenilenden daha uzun sürmüştür. Çünkü öğrencilerin yönetime alışkın olmamaları, kendilerini kalabalık önünde rahat hissetmemeleri gibi nedenlerden dolayı uygulama başında etkinliklere katılma, grup içerisinde söylenenleri yapma konusunda çekingen tavırlar sergilemişlerdir. Bu nedenle yaratıcı drama yöntemi uygulanırken canlandırma aşamalarında pilot uygulamalara bolca yer verilerek, öğrencilere deneyim sürecini kazanmaları hızlandırıldı. Öğrencilere belli becerileri kazandırdıktan sonra etkinlikler çalışmalar süresince oldukça olumlu sonuçlanmıştır.

Yapılan bu araştırmada toplanan verilerin analizi ile elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Deney ve kontrol grubu ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin yaratıcı drama yönteminin konuşma becerisine etkisine yönelik ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

2. Deney ve kontrol grubu ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin yaratıcı drama yönteminin konuşma becerisine etkisine yönelik son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Konuşma becerisinin, yaratıcı drama yöntemi ile öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin puanlarında, geleneksel yöntemle öğrenim gören kontrol

grubu öğrencilerine göre yüksek bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre, yaratıcı drama yönteminin konuşma becerilerini geliştirmede, geleneksel yöntemlere göre daha çok etkili olduğu söylenebilir.

3. Deney grubundaki öğrencilerin ön test- son test puanları arasında, son test sonuçlarının lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre, yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin konuşma becerisini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bu sonuçlar önceki araştırma sonuçlarıyla kıyaslandığında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Araştırmada yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmede etkili olduğu görülmüştür. Bu sonuçla, (Karakelle, 2009; Kaya Güler, 2008; Kaf, 2000; Peker, 2007; Saraç, 2007; Kardeş ve Kar, 2017; Sivrioğlu, 2014; Karaca, 2016; Bergil, 2010)'un araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Çünkü yapılan bu araştırmalarda yaratıcı drama yöntemi ile birçok düşünce ve becerilerin geliştiği ortaya konmuştur. Ayrıca Kılıç ve Tuncel (2009), “Yaratıcı Dramanın İngilizce Konuşmaya Ve Tutuma Etkisi” isimli araştırma sonucunda yaratıcı dram yönteminin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmede etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç araştırmadan elde edilen sonuçla paralellik göstermektedir. Çelik (2015) ve Ceran (2010) da yaptıkları araştırma sonucunda yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Elde edilen bu sonuç, yaratıcı drama yönteminin ve yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilere kazandırılacak becerilerin kazandırılmasında etkili olduğu söylenebilir.

5.2.Öneriler

1. İlkokul grubu çocukları gelişim dönemleri nedeniyle konuşmaya, aklından geçenleri anlatmaya çok istekli ve heveslidirler. Bu nedenle sınıf öğretmenleri, çocukların konuşma becerilerini geliştirmede yaratıcı drama yöntemini sınıf içinde kullanabilirler.

2. Yaratıcı drama yönteminin öğrencilere konuşma becerilerini geliştirmede etkili olduğuna yönelik özellikle sınıf ve Türkçe öğretmenlerine seminer verilebilir.

3. Konuşma etkinliklerinde sırasında hep aynı öğrenciler konuşturulmamalı,

sınıftaki bütün öğrencilerin sahneye çıkmasına ve konuşturulmasına fırsat verilmelidir.

4. Yaratıcı drama yönteminin konuşma becerisine etkisi farklı sınıf seviyelerinde tespit edilebilir.

5. Bu araştırmada, “Sağlık ve Çevre” temasında yaratıcı drama yönteminin etkisi kullanılmıştır. Yaratıcı dramanın etkisi farklı temalarda da sınanabilir.

6. Konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik yaratıcı drama yöntemi sadece Türkçe dersinde kullanılmamalıdır. Diğer derslerde de yaratıcı drama yöntemi kullanılabilir.

7. Araştırmada, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için hazırlıksız konuşmaya başvurulmuştur. Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için hazırlıklı konuşma ile de bir araştırma yapılabilir.

8. Bu araştırma farklı öğretim kademelerinde de yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17-31.
- Adıgüzel, Ö. (2008). Okul öncesinde yaratıcılık ve drama eğitimi. Ali Öztürk (Ed.), *Okul Öncesinde Dramatizasyon* (s. 243-262). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri/The Opinions Of Teacher Candidates About Speech Problems. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20).
- Akfırat, F. (2004). Yaratıcı dramanın işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisi, *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*, 5(1), 9-22.
- Aktaş, A. Y. (2008). Okul öncesinde yaratıcılık ve drama eğitimi. Ali Öztürk (Ed.), *Okulöncesi Eğitiminde Dramanın Planlanması* (s. 181-204). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
- Alemdar, Y. ve Aytaş, G. (2002). *Tiyatro ve canlandırma*, Ankara: Akçağ Yayınevi
- Anılan, H., ve Kılıç, Z. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi dersine ve Türkçe öğretimi konusundaki yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013(13).
- Arıcı, F. A. (2012). *Okuma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, F. (2010). *Türkçe Ve Sınıf Öğretmenlerinin Konuşma Eğitimi Ve Konuşma Etkinlikleri Hakkındaki Görüşleri (Kırıkkale İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale
- Aytaş, G. (2008). *Türkçe öğretiminde tematik yaratıcı drama*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Batdı, V., & Batdı, H. (2015). Effect of creative drama on academic achievement: a meta-analytic and thematic analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(6), 1459-1470.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okulöncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Bayraktar, H. (2012). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmeni Ve Ebeveyni İle Olan İletişimleri İle Türkçe Dersi Konuşma Becerileri Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Bergil, A. (2010). *İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Alternatif Bir Teknik: Yaratıcı Drama*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa

Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat

- Bıyık, D. (2001). *İlköğretim Okulları Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Dramatizasyon Yönteminin Etkililiği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Bil, E. (2012). *Hizmet İçi Eğitimde Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Binici, B. (2010). *İlköğretim Okullarında Uygulanan Mesleki Çalışmalarda (Seminer Dönemi) Yaratıcı Drama Uygulamasının Öğretmenlerin İletişim Becerilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bulut, K. (2015). *Mikro öğretim tekniğinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma beceri ve kaygılarına etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ceran, S. A. (2010). *Yaratıcı düşünme teknikleri ile geliştirilen fen etkinliklerinin öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ceran, D. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.
- Çelebi, O. D. M. D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 285-307.
- Çelik, E. A. (2015). *7. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı düşünme etkinliklerinin kullanımı*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü).
- Çerçi, A. (2013). *Konuşma Eğitiminin Telaffuz Vurgu Ve Tonlama Konularının Dinleme Destekli Öğretimi*, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Demir, T. (2010). Konuşma eğitiminde benmerkezci konuşmaya yönelik bir deneme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 415-430.
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri İçin Türkçe öğretimi*. Ankara: PegemA.
- Dewi, R. S., Kultsum, U., & Armadi, A. (2016). Using Communicative Games in Improving Students’ Speaking Skills. *English Language Teaching*, 10(1), 63.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış 2009, 7(1), 185-204
- Er, O., & Demir, Ö. (2013). Konuşma becerisinin Türkçe öğretmenleri tarafından kullanılabilirliğine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1417-1436.

- Erdem, A. (2012). *Yapılandırıcı Karma Öğrenme Ortamlarının Dinleme Ve Konuşma Becerilerine Etkisi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdem, A., & Erdem, M. (2015). The Effect of Constructivist Blended Learning Environment on Listening and Speaking Skills. *Elementary Education Online*, 14(3), 1130-1148.
- Erdogan, T. (2013). The effect of creative drama method on pre-service classroom teachers' writing skills and attitudes towards writing. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(1), 4.
- Ev, H. (2005). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde dramatizasyon, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:XXI, İzmir.
- Güler, İ. (2008). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1).
- Hamad, M. M. (2013). Factors negatively affect speaking skills at Saudi colleges for girls in the south. *English Language Teaching*, 6(12), 87.
- Hwang, W. Y., Shadiev, R., Hsu, J. L., Huang, Y. M., Hsu, G. L., & Lin, Y. C. (2016). Effects of storytelling to facilitate EFL speaking using Web-based multimedia system. *Computer Assisted Language Learning*, 29(2), 215-241.
- Iamsaard, P., & Kerdpol, S. (2015). A Study of Effect of Dramatic Activities on Improving English Communicative Speaking Skill of Grade 11th Students. *English Language Teaching*, 8(11), 69-78.
- Jindal-Snape, D., Vettraino, E., Lawson, A., & McDuff, W. (2011). Using creative drama to facilitate primary–secondary transition. *Education 3-13*, 39(4), 383-394.
- Kadan, Ö. (2013). *Yaratıcı Drama Yönteminin Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersindeki Başarı, Tutum Ve Motivasyonlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kaf, Ö. (2000). Hayat bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6).
- Kara, Y., & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32).
- Karakelle, S. (2009). Enhancing fluent and flexible thinking through the creative drama

- process. *Thinking Skills and Creativity*, 4(2), 124-129.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kavcar, C. (2002). Örgün eğitimde dramatizasyon. Adıgüzel, Ö. H. (Ed.), *Yaratıcın Drama* (2. Baskı) içinde (23). Ankara: Natürel Yayıncılık.
- Keyik, S. (2011). *Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, İkbâl Y. (2008). *Yeni İlköğretim Programında İlköğretim Birinci Kademe 3. Sınıflarında Türkçe Dersi Öğretiminin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Kılıç, Ş., & Tuncel, M. (2009). Yaratıcı dramanın İngilizce konuşmaya ve tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Koç, K. (2009). *İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Dersinde Dramatizasyonla Yaratıcı Dramanın Karsılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kurudayıoğlu, A. G. M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(13), 287.
- Maden, S. (2011). Drama tekniklerinden rol kartlarının konuşma becerilerinin öğretimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- McMillan, J.H. (2000). *Educational Research: Fundamentals for the Consumer*, USA: Longman.
- Meb. (2015). *TC Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Mohammadi, M., & Safdari, N. (2015). Pedagogical values of mobile-assisted task-based activities to enhance speaking skill. *Research-publishing. net*.
- Ören, M. (2008). Okul öncesinde yaratıcılık ve drama eğitimi. Ali Öztürk (Ed.), *Okul Öncesinde Yaratıcılığın Geliştirilmesi* (s. 40-60). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
- Özbay, M. (2001). 0-6 yaş grubu çocuklarındaki dil gelişiminin Türkçe öğretimi açısından önemi. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 97-103.
- Özbay, M. (2005). Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri. *Journal of Qafqaz University*, 16, 177-184.
- Özcan, Ş. (2013). *Yaratıcı Dramanın Anlayarak Anlatma Becerilerinin Geliştirilmesine*

- Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Özsoy, N. (2016). İlköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 112-119.
- Özşenler, D. (2013). *Grup İçi İletişimin Etkinliğinde Yaratıcı Drama Kullanımı Ve Kendini Açma Becerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Öztürk, A. & , Adıgüzel, Ö. (2008). Okul öncesinde yaratıcılık ve drama eğitimi. Ali Öztürk (Ed.), *Okul Öncesinde Dramaya Giriş* (s. 144-158). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
- Sağırılı, H. E, & Gürdal, A. (2002). Fen bilgisi dersinde drama tekniğinin öğrenci başarısına etkisi.
- Sağlam, Öz. (2010). *7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi/Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitim Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Sağlam, Ö., & Doğan, Y. (2013). 7. sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşma becerileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24).
- San, İ. (2008). Okul öncesinde yaratıcılık ve drama eğitimi. Ali Öztürk (Ed.), *Yaratıcılıkta Temel Kavramlar* (s. 1-15). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
- Saraç, G. (2007). *The Use Of Creative Drama In Developing The Speaking Skills Of Young Learners*, M.A. Thesis, Gazi University Institute Of Educational Sciences, Ankara.
- Sever, R., Yalçınkaya, E., & Mazman, F. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi: Dramatizasyon. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Şimşek, H. (2004). *İlköğretim 2. Kademe Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Önemi ve Geliştirme Yolları*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi/Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitim Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Taşer, S. (2015). *Konuşma eğitimi*. İstanbul: Pegasus Yayıncılık.
- Taşkıran, S. (2005). *Drama Yöntemi İle İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinin Öğrenme ve Öğrencilerin Benlik Kavramına Etkisi Yönünden Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Temizyürek, F., Erdem, İ., Temizkan, M. (2016). *Konuşma eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Tutuman, O. (2011). *Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Uygulama Yeterlilikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal*.
- Üstündağ, T. (2000). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Yaman, İ. (2004). *EFL Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Proje Tabanlı Öğrenme Yoluyla Geliştirilmesine Yönelik Tutumları: Sınırsız Öğrenme Perspektifi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yegen, Ü. (2014). *Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesinde Görsellerin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Yelok, V. S. ve Dolunay, S. K. (2007). Telaffuz meselesi ve ülkemizde telaffuz eğitimi. *Türk Yurdu*. Cilt 27. Sayı 239. (Temmuz 2007). s. 63-66.
- Yelok, V. S.,& Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 581-606.
- Yılmaz, M. (Ed.) (2014). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yuksekyalcin, G., Tanriseven, I., & Sancar-Tokmak, H. (2016). Mathematics and science teachers' perceptions about using drama during the digital story creation process. *Educational Media International*, 53(3), 216-227.

EKLER

Ek-1: Tez uygulama izin belgesi

T.C.
ÇAYCUMA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 73005770-300-E.1897702
Konu: Tez Çalışması

14.02.2017

İLÇE MİLLİ EĞİTİMİ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi:a) Özlem ÖZTÜRK'ün 10.02.2017 tarihli dilekçesi
Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Alanında Yüksek Lisans yapan Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulu Sınıf Öğretmeni Özlem ÖZTÜRK İlgi dilekçesi ile Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulu 3.sınıf öğrencileri A ve B şubelerinde **Türkçe dersinde Yaratıcı Drama Tekniklerinin Konuşma Becerisine Etkisi** konulu tez çalışması yapmak istediği bildirilmektedir.

Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem ÖZTÜRK'ün Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulu 3.sınıf A ve B şubelerinde Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda ve uygun göreceği saatlerde **Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Tekniklerinin Konuşma Becerisine Etkisi** konusunda tez çalışması yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim

Cengiz YILMAZ
İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR
14.02.2017

Mehmet ÖZDEMİR
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Ek-2: Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği

- Hiç Gözlenmedi = 1
Çok Az Gözlendi = 2
Orta Derecede Gözlendi = 3
Çoğu Zaman Gözlendi = 4
Her Zaman Gözlendi = 5

Madde No		Tamamen Gözlendi(5)	Gözlendi(4)	Kısmen Gözlendi(3)	Gözlenmedi(2)	Hiç Gözlenmedi(1)
	A.KONUŞMA BAŞLANGICI					
1	Tutarlı bir konuşma sağlıyor.					
2	Konuşmasını günlük yaşamla ilişkilendiriyor.					
3	Konuşmasında ana temaya bağlı kalıyor.					
4	Kendi zihinsel planına bağlı olarak konuşuyor.					
5	Konuşmasında nezaket kurallarına uyuyor.					
6	Gereğinden az konuşuyor.					
7	Konuşmasında Türkçe'yi doğru kullanıyor.					
	B. DİL BECERİSİ					
8	Sesini net ve anlaşılır bir şekilde kullanıyor.					
9	Tekrara düşmeden konuşabiliyor.					
10	İstanbul Türkçesi ile konuşuyor.					
11	Konuşmasında eeee, aaaa, ıııı vs. gibi gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınıyor.					
12	Dinleyicilerin konuşmayı takip edebileceği hızda konuşuyor.					
13	Konuşmasında anlatım bozuklukları oluyor.					
14	Konuşmasını örneklerle zenginleştirebiliyor.					
15	Düşünceleri arasında bağlantı kurabiliyor.					
16	Vurgu ve tonlamaya dikkat ediyor.					
17	Akıcı konuşabiliyor.					
	C.SES VE BEDEN DİLİ					
18	Yapmacıklıktan uzak bir ses tonuyla konuşuyor.					
19	Göz teması kurabiliyor.					
20	Konuştuğu konu üzerinde dikkatini yoğunlaştırabiliyor.					
21	Gereksiz beden dili kullanıyor.					
22	Duygu vurgulamalarını ses tonuna yansıtabiliyor.					
23	Konuşmasını işitilebilir bir ses tonuyla yapabiliyor.					
24	Konuşmasını uygun jest ve mimiklerle destekleniyor.					

Ek-3: Deney grubuyla yapılan etkinliklere yönelik fotoğraflar

Ek-4: Kontrol grubunun ön testine yönelik fotoğraflar

Ek-5: Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test sorularına verdikleri cevaplar

Uygar Eren Saraç (Çevreyi kirleten unsurlar nelerdir? Anlatınız.)

Fabrika bacaları, araba egzozları, çöp, kirli su, kirli hava. Bunlar işte, başka bir şey aklıma gelmiyor açıkçası. (22 sn.)

Armina Kaya (Trafik kazalarını önlemek için neler yapmalıyız?)

Kırmızı ışıktaki durmalıyız, sarı ışıktaki hazırlanmalıyız, yeşil ışıktaki geçmeliyiz. İnsanlar yaya ışığı yeşil yandığında arabalar geçmemelidir. Başka bir şey bilmiyorum. (29 sn.)

Zeynep Umunç (Kişisel temizliğinize dikkat eder misiniz?)

Evet kişisel temizliğime dikkat ediyorum. Sabahları elimi, yüzümü yıkarım. Giyeceğim kıyafetlere dikkat ederim. Banyo yaparım, saçımı tararım. Tırnaklarımı da keserim. Başka hatırlamıyorum. (32 sn.)

Ek-6: Kontrol grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar

Uygar Eren Saraç (Çevreyi kirleten unsurlar nelerdir? Anlatınız.)

Havanın kirli olması, yerlerde çöp olması, derenin içinde çöp olması, hayvanların yeminde çöp olması ve bizim yiyeceklerimizde, evimizde çöp olması çevremizi kirletir. Ben çöp atmamaya dikkat ederim. Yerlere çöp atmam, çöp kutusuna atarım. (28 sn.)

Armina Kaya (Trafik kazalarını önlemek için neler yapmalıyız?)

Yaya geçidinde top oynamamalıyız. Yaya geçidin de durmalıyız. Yayalara yol vermeliyiz. Yaya çizgilerine dikkat etmeliyiz. Kırmızı ışıktaki durmalıyız, sarı ışıktaki hazırlanmalıyız, yeşil ışıktaki geçmeliyiz. (34 sn.)

Zeynep Umunç (Kişisel temizliğinize dikkat eder misiniz?)

Evet ederim. Mesela neyime dikkat ederim? Her sabah kalktığımda elimi ve yüzümü yıkarım, saçımı tararım. Tırnaklarımı keserim, haftada 2-3 kere banyo yapmaya dikkat ederim. Ellerimi yıkamaya ve tırnaklarımı kesmeye çok dikkat ederim. Kıyafetlerimi düzenli kullanırım. Çoraplarımı düzenli giyerim ve beslenmeme dikkat ederim. Birde ayakkabılarımı temiz tutarım. (50 sn.)

Ek-7: Deney grubundaki öğrencilerin ön test sorularına verdikleri cevaplar

Ezel ÇINAR (Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?)

Sağlıklı olmak için spor yapıyorum. Koşu ve yüzme yapıyorum. Fazla abur cubur yemiyorum, az yiyorum. Düzenli kahvaltı yapıyorum. Yumurta, peynir, ekmek yiyorum. Süt içiyorum. Okula sağlıklı olan fırınlanmış cipslerden getirdim. Sağlıklı ama buğdaylı. (33 sn.)

Baran YAŞAR (Okul kuralları nelerdir?)

Sınıfta koşmamak, yerlere çöp atmamak. Sınıf içi kurallarımız, parmak kaldırmadan konuşmamak, öğretmeni derste dikkatli dinlemek. Yemekhanedeki kurallarla ilgili aklıma bir şey gelmiyor. Bahçeyi temiz tutmak, bahçedeki çiçekleri koparmamak, ağaçların dallarını koparmamak. Düzeni sağlamak için okul kuralları vardır. (35 sn.)

Dila ATASAYAR (Açıkta satılan yiyecekler sağlıklı mıdır?)

Açıkta satılan yiyecekler bana göre sağlıklı değildir. Çünkü içinde bilmediğimiz maddeler bulunur. O yüzden ben açıkta satılan yiyecekleri sevmem. Mesala sandviç ama tabii bazı sandviçler iyi oluyor ama açıkta satılanlar kötü oluyor. Ekmek arasına soslar, döner vb. Ben düzenli beslenme yaparım ve dikkat ederim. (45 sn.)

Ek-8: Deney grubundaki öğrencilerin son test sorularına verdikleri cevaplar

Baran YAŞAR (Okul kuralları nelerdir?)

Koridorlarda koşmamak, merdivenlerde koşmamak. Sınıfa çöp atmamak. Bahçeye çöp atmamak. Yemekhanedeki kurallarımız, yemekhanede aldığımız yemeği kantinde yemeliyiz. Sınıfımızdaki kurallar, sınıfta sessiz olmak, birbirimizden kopya çekmemek. Sınıfımızdaki kurallara uymazsak ceza alırız. Bizi uyarırlar. Okul kuralları benim için okul düzenli olsun diye vardır. (63 sn.)

Ezel ÇINAR (Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?)

Elma, armut gibi şeyler sağlıklıdır. Peynir ve sütün tüketilmesi çok önemlidir. O yüzden ben sürekli süt içiyorum fakat köydeki sütlerden içiyorum. Köydeki süt daha sağlıklı çünkü. Ama okulda çok süt içmiyorum. Bunu herkes görüyor. Beslenmeme dikkat ediyorum. Okula beslenme getirirken süt getiriyorum, muz getiriyorum bazen de elmayla meyve suyu getiriyorum. Sağlıklı olmak için dengeli beslenmeliyiz. Kalsiyumumuzu iyi tüketmemeliyiz. Yani hasta olmamız bunları gerektirir. (75 sn.)

Dila ATASAYAR (Açıkta satılan yiyecekler sağlıklı mıdır?)

Açıkta satılan yiyecekler bana göre sağlıklı değildir. Çünkü kirleniyorlar. Ben açıkta satılan yiyecekleri almamaya çalışıyorum ve böylece sağlıklı oluyorum. Açıkta satılan yiyeceklere toz, böcek ve diğer kötü şeyler gelebiliyor. Böyle olunca da yiyecekler sağlıksız oluyor. Mesela ben manavdan peynir almam, çünkü açıkta satılıyor. Genelde marketten ya da kapalı yerlerden almaya çalışırım. Açıkta satılan simit de almamaya çalışırım çünkü bayatlamış olabiliyor. Bayatlamasının sebebi açıkta satılmasıdır ve sağlıklı olmadığı için de almamaya çalışırım. (90 sn.)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Özlem ÖZTÜRK

Doğum Tarihi : 01/09/1992

Doğum Yeri : Zonguldak

Adres: Çaycuma/ZONGULDAK

E-Posta : ozlem-671@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2006- 2010: Oktay Olcay Yurtbay Anadolu Lisesi

2010- 2014: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi-Sınıf Öğretmenliği

2015- 2017: Bartın Üniversitesi-Yüksek Lisans

İŞ DENEYİMİ

2014-2016: Özel Eğitim Vitamin Rehabilitasyon Merkezi

2017-Devam Ediliyor: Çaycuma Koleji Özel Çaycuma İlkokulu

YAYINLAR

A. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

Öztürk, Ö., As, Ş., Yılmaz M. ve Gökçurt, B. (2017). Bartın Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, 1. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı, Antalya, 139.